

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Bilim Dalı

**FLÖRT ŞİDDET TUTUMU VE DEPRESYON DÜZEYİNİN TALEP
ETME GERİ ÇEKİLME İLETİŞİM ÖRÜNTÜSÜ ÜZERİNDEKİ
ETKİSİ**

Kardelen DUDULAR

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2021

FLÖRT ŞİDDET TUTUMU VE DEPRESYON DÜZEYİNİN TALEP ETME GERİ
ÇEKİLME İLETİŞİM ÖRÜNTÜŐÜ ÜZERİNDEKİ ETKİŐİ

Kardelen DUDULAR

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Psikoloji Anabilim Dalı

Klinik Psikoloji Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2021

Biricik Annem ve Babam,

Elif ve Teoman Dudular' a..

TEŞEKKÜR

Öncelikle tez sürecimin başından sonuna dek geribildirimleri, yönlendirmeleri, sabrı ve anlayışıyla beni destekleyen tez danışmanım Doç. Dr. Sait Uluç'a çok teşekkür ederim.

Tez jürimde yer almayı kabul ederek önerileri ve geribildirimleriyle tezime katkı sağlayan Prof. Dr. Müjgan İnözü Mermerkaya ve Prof. Dr. Okan Cem Çırakoğlu'na teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim süresince maddi destek sağlayarak akademik yaşamıma önemli katkıda bulunan Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)'a çok teşekkür ederim.

Klinik psikolog olma yolunda beni cesaretlendiren ve hayallerimin peşinden gitmem için teşvik eden Prof. Dr. Zeynep Aycan'a ve Esra Ersayan' a çok teşekkür ederim.

Sadece bu süreçte değil hayatımın her aşamasında, her anında yanımda olan sonsuz sevgisini, şefkatini, dostluğunu, inancını ve desteğini hep hissettiren mücadeleci ve özverili duruşundan bu süreçte çok şey öğrendiğim biricik annem Elif Dudular' a ve inandığım yolda ilerlemem için beni her zaman cesaretlendiren, güvenini ve inancını her daim hissettiren, umutsuzluğa kapıldığım her an başarabileceğime beni inandıran hatta elimden tutup kaldıran, hem sevgisi, anlayışı, inancı ve fedakarlığı hem psikiyatri alanındaki derin birikimi ve tecrübeleriyle yoluma ışık tutan sevgili babam Psikiyatrist Dr. Teoman Dudular' a çok teşekkür ederim. Bu süreçteki desteğinizi ve benim için anlamını sözcüklerle ifade etmem çok zor. Sizin gibi bir anne babaya sahip olduğum için kendimi hep çok şanslı hissettim ve hissediyorum.

Yüksek lisansım süresince tez yazarken sıklıkla uykusuz kaldığım gecelerde elinde kahvesiyle yanıma gelip benimle birlikte uykusuz kalan canım kardeşim İrmak Dudular'a, dostluğun önemini ve değerini bana hissettiren Ayşegül Akdoğan, Elif Ekiciler, Aysu Erkol, Esin Mumcu, Efe Elbeyli, Erinç Bulça, Koray Çakır, Elif Apaydın, Semih Dağlar Kiracı ve Dilara Çelikbaş' a çok teşekkür ederim.

Çocukluğumdan bu yana sevgi, ilgi ve şefkatlerini hep hissettiren ikinci ailem, Babaannem Nurten Dudular' a, halam Ruhgöl Armağan'a ve amcam Taner Dudular' a çok teşekkür ederim.

Bu zorlu tez dönemini benimle birlikte yaşayan, birçok sorunla mücadele etmemiz gereken bu süreçte beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan, güzel enerjisiyle hep cesaretlendirmeyi ve güldürmeyi başaran, sonsuz sevgisi, inancı, anlayışı ve desteğiyle her anımda yanımda olduğunu hissettiğim, varlığıyla beni daha iyi biri yapan biricik yol arkadaşım Deniz Cinali'ye her şey için çok teşekkür ediyorum. Sensiz bu tezi bitiremezdim. İyi ki varsın...

Ve son olarak beni ve yaşamımı değiştiren, dönüştüren ve güzelleştiren, beni kendimi gerçekleştirmeme yaklaştıran herkese ve her şeye çok teşekkür ederim...

ÖZET

DUDULAR, Kardelen. *Flört Şiddet Tutumu ve Depresyon Düzeyinin Talep Etme Geri Çekilme İletişim Örüntüsü Üzerindeki Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2021.

Bu çalışmada, flört şiddet tutumu ve depresyon düzeyinin talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü üzerindeki yordayıcı etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya Hacettepe Üniversitesi'nin çeşitli bölümlerinde eğitim gören yüz altmış yedi kadın, yüz otuz iki erkek olmak üzere toplam iki yüz doksan dokuz üniversite öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların süregiden ya da önceden yaşamış oldukları en az 3 ay süren düzenli bir ilişkileri olması koşulu aranmıştır. Romantik bir ilişki yaşamıyor olmak dışlama ölçütü olarak kabul edilmiştir. Çalışmaya katılacak öğrenciler kolay örneklem yoluyla seçilmiştir. Çalışmada kullanılan ölçekler toplu halde ve sınıf ortamında uygulanmıştır. Araştırma verileri, Demografik Bilgi Formu, İletişim Şekilleri Ölçeği Formu, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği ve Beck Depresyon Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin istatistiksel olarak değerlendirilmesinde, IBM SPSS-25 programından yararlanılmıştır. Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü, ilişkide şiddet tutumu ve depresyonun, demografik değişkenlere göre değişip değişmediğini değerlendirmek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizleri kullanılmıştır. Yine bu değişkenler arasında anlamlı ilişkiler bulunup bulunmadığını değerlendirmek için korelasyon analizleri kullanılmıştır. Katılımcıların depresyon düzeyinin ve flört şiddet tutumunun talep etme geri çekilme iletişim örüntüsü üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi için çoklu regresyon analizi yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler

(Depresyon düzeyi, talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü, flört şiddet tutumu)

ABSTRACT

DUDULAR, Kardelen, *The Influence of the Dating Violence Attitude and Depression Level on Demand Withdraw Communication Patterns*, Master's Thesis, Ankara, 2021

This study examined the predictive effect of dating violence attitudes and depression level on the demand-withdraw communication pattern. The research involves a total of two hundred ninety nine university students, one hundred and sixty nine female and one hundred and thirty two men, after exclusion, who are studying in various departments of Hacettepe University. Participants were required to have an ongoing or steady relationship that lasted at least three months. Thus, not having a romantic relationship was considered as an exclusion criterion. The students who participated in the study are selected through convenience sampling. The scales that are used in the study were applied collectively and in the classroom environment. Research data were collected using Demographic Information Form, Short Communication Pattern Scale, Flirting Violence Attitude Scale and Beck Depression Inventory. IBM SPSS-25 program was used in the statistical evaluation of the data. One-Way Analysis of Variances were run to assess whether the demand-withdrawal communication pattern, dating abuse and depression change according to demographic variables. Correlation analyses were used to evaluate whether there are significant relationships between these variables. Multiple regression analyses were conducted to examine the predictive effect of depression level and dating violence attitudes on the demand-withdraw communication pattern.

Keywords

Depression level, demand-withdraw communication pattern, dating violence attitude

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar DİZİNİ	xii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM.....	3
EŞE YÖNELİK ŞİDDET DAVRANIŞLARI VE FLÖRT İSTİSMARI.....	3
1.1. EŞE YÖNELİK ŞİDDET	3
1.1.1. Eşe Yönelik Şiddete Psikolojik ve Sosyolojik Yaklaşımlar	4
1.1.1.1. Psikolojik Yaklaşımlar	4
1.1.1.1.1. Sosyal Öğrenme Kuramı	4
1.1.1.1.2. Arka Plan Kuramı (Background / Situational Theory)	4
1.1.1.1.3. Kişilik ve Tipoloji Temelli Kuramlar	5
1.1.1.2. Sosyolojik Yaklaşımlar	5
1.1.1.2.1. Sistem Teorisi.....	6
1.1.1.2.2. Ekolojik Sistem Teorisi.....	6
1.1.1.2.3. Sosyal Kontrol Teorisi	7
1.1.1.2.4. Kaynak Teorisi	7
1.1.1.2.5. Şiddetin Alt Kültürü Teorisi.....	7
1.2. FLÖRT İSTİSMARI VE CİNSİYET.....	7
1.3. DEPRESYON VE EŞ ŞİDDETİ	8
1.4. TALEP ETME-GERİ ÇEKİLME İLETİŞİM ÖRÜNTÜSÜ.....	9
1.4.1. Talep Etme-Geri Çekilme İletişim Örüntüsünü Açıklayan Yaklaşımlar ..	13

1.4.2. Talep Etme-Geri Çekilme İletişim Örüntüsü ve Cinsiyet	14
1.4.3. Talep Etme-Geri Çekilme İletişim Örüntüsünün Kısa ve Uzun Vadeli Sonuçları	16
1.4.4. Depresyon ve Talep Etme-Geri Çekilme İletişim Örüntüsü	17
1.5. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ.....	18
1.6. ARAŞTIRMANIN AMACI, ARAŞTIRMA SORULARI VE DENENCELER	19
2. BÖLÜM.....	21
YÖNTEM.....	21
2.1. ÖRNEKLEM	21
2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	25
2.2.1. Demografik Bilgi Formu.....	25
2.2.2. İletişim Şekilleri Ölçeği (İŞÖ)	25
2.2.3. Beck Depresyon Envanteri (BDE)	25
2.2.4. Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ).....	26
2.3. İŞLEM	27
2.4. VERİLERİN ANALİZİ	27
3. BÖLÜM.....	28
BULGULAR	28
3.1. İLETİŞİM ÖRÜNTÜLERİ VE ŞİDDET DAVRANIŞLARINDA SED VE CİNSİYETE GÖRE ORTAYA ÇIKAN FARKLILIKLAR	28
3.1.1. İletişim Örüntülerinde SED ve Cinsiyete Göre Ortaya Çıkan Farklılıklar	28
3.1.2. Şiddet Davranışlarında SED ve Cinsiyete Göre Ortaya Çıkan Farklılıklar	30
3.2. ŞİDDET TÜRÜ, İLETİŞİM ÖRÜNTÜLERİ VE DEPRESYON ARASINDAKİ İLİŞKİLER	32

3.3. FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMU VE DEPRESYON DÜZEYİNİN TALEP ETME GERİ ÇEKİLME ÖRÜNTÜSÜ ÜZERİNDEKİ YORDAYICI ETKİSİ	38
3.3.1. FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMU VE DEPRESYON DÜZEYİNİN ERKEK TALEP ETME KADIN GERİ ÇEKİLME İLETİŞİM ÖRÜNTÜSÜ ÜZERİNDEKİ YORDAYICI ETKİSİ	38
3.3.1.1. Kadın Katılımcıların Çoklu Regresyon Sonuçları	38
3.3.1.2. Erkek Katılımcıların Çoklu Regresyon Sonuçları	39
3.3.2. FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMU VE DEPRESYON DÜZEYİNİN KADIN TALEP ETME ERKEK GERİ ÇEKİLME ÖRÜNTÜSÜ ÜZERİNDEKİ YORDAYICI ETKİSİ	40
3.3.2.1. Kadın Katılımcıların Çoklu Regresyon Sonuçları	40
3.3.2.2. Erkek Katılımcıların Çoklu Regresyon Sonuçları	41
3.3.3. FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMU VE DEPRESYON DÜZEYİNİN TOPLAM TALEP ETME GERİ ÇEKİLME İLETİŞİM ÖRÜNTÜSÜ ÜZERİNDEKİ YORDAYICI ETKİSİ	42
3.3.3.1. Kadın Katılımcıların Çoklu Regresyon Sonuçları	42
3.3.3.2. Erkek Katılımcıların Çoklu Regresyon Sonuçları	43
4. BÖLÜM	45
TARTIŞMA	45
4.1. FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMU VE İLETİŞİM ŞEKİLLERİ ÖLÇEKLERİNİN ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN TARTIŞILMASI	45
4.2. DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERİN BAĞLI VE DİĞER DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE ETKİSİNİN TARTIŞILMASI	48
4.3. FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMU VE DEPRESYON DÜZEYİNİN TALEP ETME-GERİ ÇEKİLME ÖRÜNTÜSÜNÜ YORDAYICI ETKİSİNİN TARTIŞILMASI	50

4.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARININ TARTIŞILMASI VE GELECEK ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER.....	52
4.5. KLİNİK DOĞURGULAR.....	55
SONUÇ.....	58
KAYNAKÇA	60
EK 3. BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU	66
EK 4. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU	68
EK 5. BECK DEPRESYON ENVANTERİ.....	69
EK 6. FLÖRT ŞİDDETİ TUTUM ÖLÇEĞİ.....	73
EK 7. İLETİŞİM ŞEKİLLERİ ÖLÇEĞİ (ERKEK FORMU)	76
EK 8. İLETİŞİM ŞEKİLLERİ ÖLÇEĞİ (KADIN FORMU)	78
ÖZGEÇMİŞ.....	80

KISALTMALAR DİZİNİ

BDE	: Beck Depresyon Envanteri
FŞTÖ	: Flört Şiddeti Tutum Ölçeği
İŞÖ	: İletişim Şekilleri Ölçeği
SED	: Sosyoekonomik Durum

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler	22
Tablo 2. Katılımcıların Aile Hayatta Olma ve Gelir Durumu.....	23
Tablo 3. Katılımcıların Ebeveynlerinin Eğitim Durumu.....	24
Tablo 4. İletişim Şekilleri Ölçeğine İlişkin Psikometrik Parametreler.....	29
Tablo 5. Flört Şiddeti Tutum Ölçeğine ilişkin Psikometrik Parametreler.....	31
Tablo 6. Kadın Katılımcılar İçin Depresyon, Flört Şiddeti Tutumu ve İletişim Şekilleri Ölçeklerinin Alt Boyutlarının Korelasyonları.....	33
Tablo 7. Erkek Katılımcılar İçin Depresyon, Flört Şiddeti Tutumu ve İletişim Şekilleri Ölçeklerinin Alt Boyutlarının Korelasyonları.....	35
Tablo 8. Tüm Örneklem İçin Depresyon, Flört Şiddeti Tutum ve İletişim Şekilleri Ölçeklerinin Alt Boyutlarının Korelasyonları.....	37
Tablo 9. Kadın Katılımcılar için Flört Şiddet Tutumunun Alt Boyutları ve Depresyon Puanlarının Erkek Talep Etme Kadın Geri Çekilme Örüntüsünü Yordayıcı Etkileri.....	39
Tablo 10. Erkek Katılımcılar için Flört Şiddet Tutumunun Alt Boyutları ve Depresyon Puanlarının Erkek Talep Etme Kadın Geri Çekilme Örüntüsünü Yordayıcı Etkileri.....	40
Tablo 11. Kadın Katılımcılar için Flört Şiddeti Tutumu Alt Boyutları ve Depresyon Düzeylerinin Kadın Talep Etme Erkek Geri Çekilme Örüntüsünü Yordayıcı Etkileri.....	41
Tablo 12. Erkek Katılımcılar için Flört Şiddeti Tutumu Alt Boyutları ve Depresyon Düzeylerinin Kadın Talep Etme Erkek Geri Çekilme Örüntüsünü Yordayıcı Etkileri.....	42
Tablo 13. Kadın Katılımcılar için Flört Şiddeti Tutumu Alt Boyutları ve Depresyon Düzeylerinin Toplam Talep Etme-Geri Çekilme Örüntüsünü Yordayıcı Etkileri.....	43
Tablo 14. Erkek Katılımcılar için Flört Şiddeti Tutumu Alt Boyutları ve Depresyon Düzeylerinin Toplam Talep Etme-Geri Çekilme Örüntüsünü Yordayıcı Etkileri.....	44

GİRİŞ

Ergenlik ve beliren yetişkinlik dönemlerinde, yaşa uygun romantik ilişkiler geliştirmek, sağlıklı ve normatif bir deneyimdir. Erich Fromm, insanın yakınlık ve aidiyet isteğini, varoluşsal bir ihtiyaç olarak tanımlamıştır. Maslow ise ihtiyaçlar hiyerarşisi içinde, sevmek ve ait olmanın bireyin kendini gerçekleştirebilmesi için gerekli ihtiyaçlar arasında yer aldığını belirtmiştir (Maslow, 1943; Gültekin ve Arıcıoğlu, 2017). Bu ihtiyaçları doyuma ulaştırmanın en önemli yollarından biri flört ilişkisi ve sıklıkla genç yetişkinler arasında daha yaygın olarak gözlenen romantik ilişkidir. Bununla birlikte, romantik ilişkiler, yakın eşleri tarafından şiddete maruz kalan bireyler için yıkıcı sonuçlar doğurabilmektedir. Flört istismarı bireylerin yaşamlarında doğrudan ya da dolaylı olarak önemli izler bırakan bir durumdur. Flört istismarına maruz kalanların bu deneyimin olumsuz fiziksel ve duygusal sonuçlarıyla karşı karşıya kaldıkları belirtilmiştir. Flört istismarı yaralanma, madde kötüye kullanımı, riskli cinsel davranışlar, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara yakalanma gibi fiziksel zararların yanı sıra yeme bozuklukları, kaygı bozuklukları, depresyon gibi psikolojik rahatsızlıklara da yol açabilmektedir (Özaydın, Üner ve Akın, 1998). Cavanaugh ve arkadaşları (2012), şiddetin eşleri tarafından istismara uğrayan kadınların ruh sağlığına etkilerini inceledikleri çalışmalarında, depresyon, kaygı ve travma sonrası stres bozukluğunun yaygın olarak gözlenen psikolojik sorunlar olduğunu ortaya koymuşlardır.

Birçok çalışma, ilişkisi olan kadınların depresif dönem sıklığındaki artışın, romantik eşin şiddetiyle ilişkili olduğunu göstermiştir (Coker, Davis, Arias, Desai, Sanderson, Brandt ve Smith, 2002). Flört istismarına maruz kalmış kadınların sadece şiddet yaşantısı deneyimledikleri süreçte değil, yaşamlarının ileriki dönemlerinde de bu risklerle karşı karşıya kalma ihtimallerinin yüksek olduğu vurgulanmıştır. İstismar edici bir ilişki içinde kalmanın majör depresif bozukluğu yordadığının gösterilmesi, flört istismarının yakın eşler üzerindeki yıkıcı etkilerini ortaya koymasından bakımından kritik role sahiptir.

Yakın ilişkilerdeki iletişim örüntüleri, ilişkinin eşler için sağlıklı, doyurucu ve sürekli olup olmadığına ilişkin fazlasıyla bilgi verir. Bireyler romantik ilişkilerinde sorunlarla karşılaştıklarında farklı iletişim biçimleriyle bu sorunları çözme arayışı içerisine girerler. Bu iletişim biçimlerinin biri de talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsüdür. Talep etme-

geri çekilme iletişim örüntüsünün, flört istismarı ya da eşlerin depresyon düzeyiyle pozitif yönde anlamlı ilişkilere sahip olduğuna işaret eden çalışmalar bulunmaktadır (Christenesen ve Heavey, 1990; Christensen ve Shenk, 1991; Givertz ve Safford, 2011; Papp, Kouros ve Cummings, 2009). Bu çalışmada ise, daha önce ilişkili olduğu saptanan söz konusu değişkenlerin yordayıcılığı incelenmiştir. Araştırmada, flört istismarı ve depresyon arasındaki ilişkinin talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün üzerinde oynayabileceği role odaklanılmıştır. İzleyen kısımda, konuya ilişkin kavramların tanımları ve kavramların birbirleriyle ilişkileri aktarılmıştır.

1. BÖLÜM

EŞE YÖNELİK ŞİDDET DAVRANIŞLARI VE FLÖRT İSTİSMARI

1.1. EŞE YÖNELİK ŞİDDET

Romantik eş şiddeti, Dünya Sağlık Örgütü (2013) tarafından resmi ve resmi olmayan ilişkilerdeki şiddeti açıklayan bir kavram olarak ifade edilmiştir. Romantik eş şiddetinin alt sınıflarından olan flört istismarı romantik ilişkilerde, eşin kısıtlayıcı, denetleyici, kötüye kullanan ve saldırgan davranışları olarak tanımlanmaktadır. Flört istismarı, sözel, duygusal, fiziksel veya cinsel istismarı içermekle birlikte farklı şiddet biçimlerinin kombinasyonu olarak da görülebilir (WHO, 2013). Flört istismarının olası nedenleri araştırıldığında, flört ilişkisinde uygulanan şiddetin altında bir eşin diğeri üzerinde denetim sağlama ve gücü elinde tutma isteğinin yattığı belirtilmiştir. Araştırmalar, çocukluk döneminde ebeveynler tarafından şiddete maruz kalmanın da bireyin gelecekte şiddet uygulamasını öngördüğünü göstermiştir (Aslan ve diğeri, 2008). Bununla birlikte, kültürel normlar, güç dengesizlikleri ve baskı flört istismarında kritik rol oynayan etmenler arasındadır (Nightingale ve Morrisette, 1993).

Şiddetin en sık yaşandığı ortamlardan biri de ailedir. Yıldırım (1998) aile içi şiddeti, bir aile bireyinin diğeri için kötü muamelesine maruz kalması şeklinde tanımlamıştır. Yakın eş şiddetinin fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik boyutları mevcuttur. Daha detaylı olarak açıklanacak olursa, fiziksel şiddet mağdura fiziksel acı vermek ve yaralamak için fiziksel gücün kullanılmasıdır. Örneğin; tokat atmak, vurmak, tekmelemek, itip kakmak, boğmak, yakmak, itmek, sürüklemek, bıçak veya silahla tehdit etmek fiziksel şiddet davranışlarıdır (Garcia-Moreno, ve ark., 2005). Diğeri bir şiddet türü olan psikolojik şiddet ise saldırganın diğeri için yönelik küçültücü veya aşağılayıcı tutumlarıyla tanımlanmaktadır. Psikolojik şiddet sözel ifadelerin yanı sıra, ilgisini esirgeme, alaycı yaklaşım, tehditkâr bakış veya sosyal izolasyon ve ekonomik kontrol gibi kısıtlayıcı biçimlerde de görülebilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (2002), psikolojik şiddet örnekleri olarak; lakap takma, kişiyi utandırıcı söz veya davranışlarda bulunma, şantaj, şiddet uygulayacağına dair tehditte bulunma, aile ve arkadaşlarıyla iletişimini kısıtlama ve sağlık, eğitim gibi hizmetlerden yoksun bırakma gibi tutum ve davranışları göstermiştir.

Romantik eş şiddeti bağlamında cinsel şiddet, eşi yapmak istemediği cinsel davranışlara zorlamak, eşin kendisini aşağılanmış hissetmesine neden olacak cinsel davranışlarda bulunmak, cinsel ilişki sırasında ona zarar vermek ve eşi korunmasız cinsel ilişkiye zorlamak gibi davranışları içermektedir (Dünya Sağlık Örgütü, 2013).

1.1.1. Eşe Yönelik Şiddete Psikolojik ve Sosyolojik Yaklaşımlar

1.1.1.1. Psikolojik Yaklaşımlar

1.1.1.1.1. Sosyal Öğrenme Kuramı

Sosyal Öğrenme Kuramına göre aile içi çatışmaları çözüme yönelik şiddet içeren davranışlar, çocukluk sürecinde arkadaş grubunu ve ebeveynleri gözlemleme yoluyla öğrenilir (Bandura, 1973; Mihalic ve Elliott, 2005; Wareham ve arkadaşları, 2009). Araştırmalar, aile içi şiddet uygulayan ya da yakın eş şiddeti mağduru bireylerin çocukluğunda fiziksel şiddeti deneyimlemiş yahut buna tanık olmuş olduklarını gösterir. (Jin ve diğerleri, 2007; Lewis ve Fremouw, 2001; Vung ve Krantz, 2009) Bu da aile içindeki şiddetin toleransını ve kabulünü arttırmaktadır. Birçok çalışma çocukluğunda aile içinde istismara maruz kalmanın gelecekteki yetişkinlikte yakın eş şiddeti mağduriyeti ve ile ilişkili olduğunu göstermiştir (Berzenski ve Yates, 2010; Parks, Kim, Day, Garza, ve Larkby, 2011; Shook, Gerrity, Jurich, ve Segrist, 2000; Whitfeld, Anda, Dube, ve Felitti, 2003). Yetişkinlikte şiddetin devam edip etmemesi, gençlikteki flört ve arkadaşlık ilişkilerindeki şiddetle bağlantılı olan ortamlarla ilgilidir (Daigneault, Hébert, ve McDuf, 2009; Riggs, Caulfeld, ve Street, 2000).

1.1.1.1.2. Arka Plan Kuramı (Background / Situational Theory)

Bir diğer psikolojik yaklaşım olan Arka Plan Kuramı (Background/Situational theory), Flört şiddetinin gelişimi ve devamına yönelik iki önemli faktörün etkisini belirtmektedir. Bunlar arka plan ve durumsal faktörlerdir. Arkaplan faktörleri, tarihsel toplumsal ve bireysel niteliklerin gelecekteki saldırganlığı belirlediğini öne sürer. Çocuklukta istismar öyküsü, çocukken şiddete maruz kalma, şiddet uygulama hikayesi, saldırganlığı çatışmayı çözmek için bir yol olarak görme, psikopatoloji ve sosyal normlar bu faktörler arasında yer almaktadır. Durumsal faktörlerse; şiddetin sonuçlarına yönelik beklentiler,

kişilerarası çatışma, yakınlık seviyesi, madde kötüye kullanımı veya yetersiz problem çözme becerilerini içerir. Bu faktörlerin birbirleriyle etkileşimi de çatışmanın şiddetini etkiler, dolayısıyla şiddetin ortaya çıkmasında belirleyicidir (Riggs ve O’Leary, 1996).

1.1.1.1.3. Kişilik ve Tipoloji Temelli Kuramlar

Kişilik ve Tipoloji Temelli Kuramlar ise psikopatoloji ve kişilik özelliklerinin aile içi şiddeti uygulamada bireyin duyarlılığını etkileyebileceğini ifade etmektedir (Holtzworth-Munroe ve Stuart (1994). Örneğin, Holtzworth-Munroe ve Stuart (1994), (1) sadece ailede şiddet uygulayanlar, (2) genel olarak şiddet uygulayanlar ve (3) antisosyal bireyler ve sınırdaki kişilik bozukluğuna sahip bireyler olmak üzere şiddet uygulayan üç farklı erkek profili olduğunu iddia etmiştir. Bu bireylerde genel doğum öncesi faktörler, erken çocukluk dönemi yaşantıları ve akran deneyimleri yakın eş şiddeti uygulamayla en yakından ilişkili değişkenlerin gelişimini etkilemektedir. Şiddet uygulayan kadınların tipolojilerini inceleyen araştırmalar, şiddet uygulayan kadınların şiddet uygulayan erkeklerle benzerlikler gösterdiğini ortaya koymuştur, (Babcock, Miller, ve Siard, 2003; Bender ve Roberts, 2007; Dixon ve Browne, 2003).

1.1.1.2. Sosyolojik Yaklaşımlar

Sosyologların şiddeti açıklamaya yönelik kullandıkları kapsayıcı teorilerin hemen hepsi şiddeti sosyal yapıların bir fonksiyonu olarak açıklama eğilimindedir. Örneğin, yarar teorisi (benefit theory) şiddetin, getirisinin onun yaratabileceği sosyal bedelin üzerinde olduğu durumlarda ortaya çıkacağını ifade eder. Bir diğer teori olan zincir teorisine (chain theory) göre sosyal yapılar ve ilişkiler bireyde hüsrana yarattığında, insanların şiddet gösterdiğini belirtir. Tüm bu teoriler şiddetin nedenine yönelik sosyolojik bakış açısının, şiddeti bireysel değil sosyal bir olgu olarak değerlendirdiğini gösterir.

Yakın eş şiddeti aile içerisinde kaldığı ve araştırma yapılmayan özel bir sorun olarak görüldüğü uzun tarihsel sürecinden sonra, ilk kez 1970’lerde sosyal bir problem olarak tanınmıştır, (Dobash, Dobash, Wilson ve Daly, 1979). Bu tanımlama toplum ve araştırmacılar arasında bir bölünmüşlük yaratmıştır. Sosyoloji bilimi de bu mesele üzerinde iki farklı teori geliştirmiştir. Yakın eş şiddeti ya feminist teorilerle ya da genel aile şiddet teorileriyle değerlendirilmiştir. Feminist teori, yakın eş şiddetini, erkeğin kadın

üzerindeki cinsiyete dayalı ataerkil hakimiyetine dayandırırken, aile şiddet teorisi (family violence theory), bu durumu aile içi şiddetin bir parçası olarak görmüştür. Tüm bu çalışma ve araştırmalar sonrasında, yakın eş şiddeti, evlilik içinde veya yakın ilişkilerdeki şiddeti nesnel biçimde tanımlamak ve tartışmak için temel terim olarak seçilmiştir.

Aile şiddeti perspektifleri, ilk olarak aile içi şiddet üzerine önemli çalışmalar yapan sosyologlar Richard Gelles ve Murray Straus tarafından tanımlanıp geliştirilmiştir. Aile şiddeti yaklaşımları, aile üyeleri arasındaki çatışmanın evrensel, önlenemez ve aile içindeki çatışmaları çözmek için kullanılan bir metod olduğunu söylemişlerdir. (Allen ve Strauss, 1979; Gelles ve Maynard 1987; Strauss 1973). Şiddetin psikolojik tanımlarının aksine, bu görüş aile içi şiddetin birçok toplumda görülen, bireysel patolojiden ziyade aile yaşantısının normal bir parçası olarak var olduğunu söyler. Bu yaklaşımı açıklamaya yönelik bazı teoriler geliştirilmiş olup bunlar sistem teorisi (system theory), değişim teorisi (exchange theory), ekolojik sistem teorisi (ecological theory), kaynak teorisi (resource theory) ve şiddetin alt kültürü teorisi (subculture of violence theory).

1.1.1.2.1. Sistem Teorisi

Aile içi şiddetine sistem teorisini ilk olarak Straus (1973), uyarlamıştır. Buna göre, şiddet aile içinde istisna olmaktan öte bir normdur. Şiddet, sistemin genel bir ürünüdür ve hemen hemen evrenseldir, bireysel veya ailesel bir patolojiyi göstermez. Strauss, bireyler arasındaki şiddetin yetersiz sosyalleşmeden veya psikotik kişilikten ziyade sistemik bir ürün olduğunu savunmuştur. Giles ve Sims (1983) aile yapısının sosyalleşme, birlikte zaman geçirme gibi birçok özelliğinin sistemdeki şiddeti arttırdığını iddia etmiştir.

1.1.1.2.2. Ekolojik Sistem Teorisi

Donald Dutton (2006) yakın eş şiddetini anlamaya çalışırken sistem teorisine oldukça yakın bir teori olan ekolojik sistemler teorisini ortaya atmıştır. Dutton (2006), yakın eş şiddetindeki şiddet davranışını incelerken bireyin çevresini ve ilişkilerini baz almıştır. Bireysel davranışlara dayanan sistemik sosyal yapının dört seviyesini şu şekilde belirtmiştir: kültürel değerler ve inanç sistemlerinden oluşan makro sistem, okul, işyeri, ibadethane gibi aileyi geniş çevresine bağlayan grup ve ünitelerden oluşan eksosistem, ailenin kendisi olan mikrosistem ve bireyin kişisel gelişimini belirleyen ontojenik

faktörler. Dutton bu dört sistemik aşamanın etmenlerinin bir araya gelerek yakın eş şiddetini oluşturduğunu söyler.

1.1.1.2.3. Sosyal Kontrol Teorisi

En basit terimlerle, şiddet davranışının olası ödüllерinin risklerinden baskın olduğunda ortaya çıkacağını ifade etmiştir (Gelles 1983; Gelles ve Strauss, 1988). Gelles (1983) değişim teorisiyle sosyal kontrol teorisi arasında bir bağ kurmuştur. Buna göre, aile içi şiddet bireyleri toplumsal düzene bağlayan bağların ve şiddet uygulayan bireyin bu davranışları için gerekli cezaları alması eksikliğinde ortaya çıkmaktadır.

1.1.1.2.4. Kaynak Teorisi

Goode (1971), bireylerin amaçlarını gerçekleştirmek için kendilerine uygun kaynakları kullandığını ifade etmiştir. Şiddet de amaca ulaşmak için kullanılan bu kaynaklardan bir tanesidir. Bireyin, ne kadar kaynağı olursa, ihtiyaç duyduğunda hedefine ulaşması o kadar kolay olur. Bununla birlikte, bireyin kaynakları arttığında fiziksel bir zorlamayla hedefine ulaşmasına gerek kalmaz. Allen ve Strauss da bu teoriyi yakın eş şiddetine uyarlayarak, aile içi şiddetin daha düşük sosyoekonomik gruplarda daha sık ortaya çıktığını belirtmişlerdir (Allen ve Strauss, 1979).

1.1.1.2.5. Şiddetin Alt Kültürü Teorisi

Wolfgang ve Ferracuti (1967) şiddetin fakir kentsel alanlar çevresinde yoğunlaşmış belli bir sosyal yapı içerisindeki gruplar arasında görüldüğünü belirtmişlerdir. Alt kültürdeki bireyler sosyalleşme ve çevrelerindeki sosyal kontrol vasıtasıyla şiddetin normlarını ve değerlerini öğrenirler. Başka bir deyişle, şiddet grup üyelerince sosyal olarak öğrenilir ve aktarılır.

1.2. FLÖRT İSTİSMARI VE CİNSİYET

Şiddet, bireyin, fiziksel saldırı, cinsel zorlama veya psikolojik saldırı yoluyla hedeflerine ulaşabilmesini sağlayan bir araçtır. İftar (2016), 7368 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı çalışmada, romantik ilişki yaşayan kişilerin yarısından fazlasının flört istismarına maruz kaldığını ortaya koymuştur. Johnson (2008), erkeklerce uygulanan en az iki şiddet

tipini vurgulamıştır. Eş terörizmi (intimate terrorism) erkeğin eşini kontrol etmesi gerektiğine yönelik düşüncelerinin bir sonucudur. Eş terörizmi, bu amaçla fiziksel şiddet tehdit, hakimiyet kurma, izole etme ve kontrol etme gibi stratejik unsurların sistematik kullanımınıdır. Bu şiddet türünün sığınma evlerinde kalan kadınlarda daha sıklıkla görüldüğü saptanmıştır. Johnson'un tarif ettiği ikinci şiddet türü ise durumsal çift şiddetidir (situational couple violence). Bu şiddet türü tartışma, beklenmeyen boyutlara ulaştığında ortaya çıkmaktadır. Her iki eş tarafından da başlatılabilir ve nadiren kronikleşir. Bu şiddet türü, toplumdan uzaklaşmış insanlarda daha çok görülür ve psikolojik saldırganlıkla ilintilidir (Cocker ve ark 2002, Dye and Davis, 2003, O'leary, 1999). Psikolojik saldırganlığın fiziksel saldırganlığa oranla bireysel sağlık problemleriyle daha fazla ilişkili olduğu belirtilmiştir.

Dutton (2008), flört istismarının, erkeğin kadına uyguladığı bir şiddet biçimi olduğu şeklindeki geleneksel yaklaşımdan farklı olarak hem kadın hem de erkek tarafından uygulanan ve maruz kalınan bir durum olduğu anlayışının geçerli olduğunu savunmuştur. Cocker ve arkadaşları (2002) çalışmalarında kadınların %28,9'u erkeklerin ise %22,9'unun yaşam boyu en az bir kez aile içi şiddete maruz kaldığını saptamıştır. Straus (2008), çalışmasında son 1 yıl içinde kadın üniversite öğrencilerinin %31,6'sının, erkeklerinse %24,4'ünün romantik ilişkilerinde fiziksel şiddete uğradığını belirtmiştir. Bununla birlikte, Güner (1996), her ne kadar iki cinsiyette de görülebilse de, kadınların flört istismarına maruz kalma oranlarının erkeklere göre çok daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Yapılan araştırmalara göre şiddet uygulayanların %95'inden fazlasının erkek, şiddete maruz kalanların %90'ından fazlasının ise kadın ve çocuk olduğu görülmüştür (Güner, 1996).

1.3. DEPRESYON VE EŞ ŞİDDETİ

Eş şiddetinin kadınlar arasında yaşamları süresince %15-71 arasında görülmekte olduğu rapor edilmiştir (Garcia-Moreno ve arkadaşları, 2005). Kesitsel çalışmalar göstermektedir ki depresif semptomlar, depresif bozukluk ve intihar girişimleri, gelir seviyeleri düşük ya da yüksek fark etmeksizin yakın eş şiddetiyle güçlü ve devamlı bir ilişkiye sahiptir. Erkeklerle ilgili daha az çalışmalar yapılmış olsa da yakın eş şiddeti ile depresif semptomların ilişkili olduğu ortaya konmuştur. Değişik çalışmalarda, şiddete

maruz kalan kadınların, erkeklere oranla depresif semptomlar, intihar girişimi ve diğer mental hastalıkları gösterme eğiliminin daha fazla olduğu görülmüştür (Kendler ve arkadaşları, 2001)

Yakın eş şiddeti ile depresyon ve intihar davranışları arasında karmaşık bir ilişki olduğu belirtilmektedir. Bu konuda üç farklı kombinasyonun mümkün olduğu görülmektedir: 1) Yakın eş şiddeti deneyimi, sonraki depresyona ve intihar girişimlerine neden olabilmektedir, 2) Depresyon ve/veya intihar girişimleri, daha sonraki yakın eş şiddetinin gelişimine zemin hazırlayabilmektedir ve 3) Depresyon ve yakın eş şiddeti arasındaki ilişkide ortak risk faktörleri bulunmaktadır (Hyde, Mezulis ve Abrahamson, 2008).

Yakın eş şiddetinin yarattığı travmatik stres, sonraki depresyon ve intihar girişimlerinde ana rol oynayabilir, çünkü yakın eş şiddetine bağlı travmatik olaylar, stres, korku ve izolasyona sebebiyet verdiği için bu durumlar daha sonraki depresyonu ve intihar davranışlarını tetikleyebilir (Hyde, Mezulis ve Abrahamson, 2008).

Başka çalışmalar da ciddi mental bozuklukları olan kadınların daha fazla şiddet mağduru olma riski taşıdıklarını öne sürmüştür. Amerika'daki ergen bireyler arasında yapılan çalışmalar, depresyonun ilk şiddet deneyiminden önce açığa çıktığını göstermektedir. Buna açıklama olarak, depresif semptomların kişiyi eş seçiminde etkileyebileceği ve seçeceği kişilerin zayıf dürtü kontrolleri veya buna benzer diğer rahatsızlıkları olan kişilerden seçebileceği ve bu kişilerin suçu daha fazla kullanma eğiliminde olduğu söylenebilir (Lehrer, Buka, Gortmake ve Shrier, 2006).

1.4. TALEP ETME-GERİ ÇEKİLME İLETİŞİM ÖRÜNTÜSÜ

Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü, eşlerden birinin diğerini suçladığı, eleştirdiği veya değişimini talep ettiği durumda, diğerinin konu üzerinde tartışmaktan kaçınması, sessiz kalmayı tercih etmesi veya geri çekilmesini içeren davranışlar sergilemesi olarak nitelendirilen bir iletişim biçimidir (Christensen ve Heavey, 1990). Çiftler arasında, bir iletişim biçimi olarak gözlenen talep etme-geri çekilme örüntüsü, genellikle anlaşmazlık ve tartışmalar sırasında ortaya çıkmaktadır. Heavey, Layne ve Christensen (1993), iletişim örüntülerinin çiftler üzerindeki etkilerini araştırdıkları çalışmalarında, talep etme-

geri çekilme iletişim örüntüsünün, çiftlerin problem çözme yöntemleri arasındaki en yıkıcı iletişim örüntüsü olduğunu ortaya koymuştur.

Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü üzerine yapılan çalışmalar, kadının talep ettiği erkeğin geri çekildiği iletişim örüntüsünün erkeğin talep edip kadının geri çekildiği iletişim örüntüsünden daha yaygın olarak görüldüğünü ortaya koymuştur (Christensen, Eldridge, Catta-Preta, Lim ve Santagata, 2006; Christensen ve Heavey, 1990). Bu bulgular doğrultusunda, ilişkilerde kadının talep eden erkeğin ise geri çekilen rollerinde olduğu öne sürülmektedir. (Christensen, 1998; Christensen ve Heavey, 1990; Napier, 1978).

Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün flört istismarı ile ilişkisi incelendiğinde, yapılan çalışmalar, bu örüntünün, tehdit, sözlü saldırı, fiziksel saldırganlık gibi davranış biçimleri ve üzüntü, korku, öfke gibi olumsuz duyguların görülmesini artırdığını göstermiştir (Goeke-Morey, Cummings ve Papp, 2007). Ek olarak, Goeke-Morey ve arkadaşları ilgi, destek, problem-çözme ve uzlaşmayı içeren yapıcı taktiklerle talep etme-geri çekilme arasında ters yönde bir ilişki olduğu ortaya koymuştur. İlişki kuramcılar, talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün dahil olduğu belirli iletişim biçimlerinin, problemlerin çözülmesini ve destek ifadelerinin gösterilmesini engellerken, eşlerin öfke ve diğer olumsuz duygularının şiddetini arttırmakta olduğunu ortaya koymuşlardır (Papp, Kouros ve Cummings, 2009). Bu durum hem flört istismarının ortaya çıkmasına hem de eşlerin ilişki memnuniyetsizliği döngüsü içinde sıkışmalarına neden olmaktadır. Feldman ve Ridley, talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün, fiziksel istismarın yordayıcılarından biri olabileceğine işaret etmiştir (Feldman ve Ridley, 2000).

Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün tartışma sırasında yükselen kortizol seviyesi ile arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişki olduğu bulunmuştur (Heffner ve arkadaşları, 2006). Vücudun stres tepkisiyle ilişkili olduğu bilinen kortizol seviyesi, genellikle bireyin kendisini tehdit altında hissettiği durumlarda yükselir. Özellikle kadın talep eden/erkek geri çekilen davranış örüntüsünün sergilendiği çatışmalarda, kadınlarda kortizol seviyesinin yükseldiği, bu durumun uyku bozukluğu, enerji düşüklüğü ve bağışıklık sisteminin zayıflaması gibi fizyolojik ve kaygı, depresyon gibi psikolojik sorunlara yol açtığı belirlenmiştir (Kiecolt-Glaser, Newton, Cacioppo, MacCallum, Glaser ve Malarkey, 1996). Yapılan çalışmaların bulguları ışığında, bu durumun

süreçlerinin ileri yaşlarda sağlık sorunlarına da neden olabileceği belirtilmiştir (Malarkey, Glaser, Kiecolt-Glaser ve Marucha, 2001). Bu bağlamda ele alındığında, talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün önemi daha da artmaktadır.

Talep eden pozisyonundaki eş, geri çekilen eş tarafından isteklerine yanıt verilmesine ihtiyaç duymaktadır. Bu durum, geri çekilen eşin talep edene göre daha yüksek psikolojik güce sahip olduğu şeklinde değerlendirilmektedir. Uygulanan şiddetin ise geri çekilen eş, tepki göstermesi için zorlayan bir strateji olarak işlev gösterdiğinin düşünülebileceği belirtilmiştir (Babcock, Waltz, Jacobson ve Gottman, 1993). Klinetob ve Smith, değişmesini istedikleri bir durumla karşılaştıklarında, her iki eşin de talep eden rolünde davranışlar sergileme eğiliminde olduklarını belirtmiştir (Klinetob ve Smith, 1996).

Diğer taraftan, bu ilişki örüntüsü çift yönlü olarak kavramsallaştırılmıştır. Eşlerden birinin davranışı diğerinin davranışını etkilemektedir, yani talep etme davranışı geri çekilme davranışına neden olmaz. Bunun yerine talep etme davranışı geri çekilmenin hem nedeni hem de sonucudur. Her davranış biçimi diğerini sistematik ve karşılıklı olarak şiddetlendirir. Bunun sonucunda, davranışlar zaman içerisinde artan bir şekilde kutuplaşır ve katılaştır (Baucom ve McFarland ve Christensen, 2010; Eldridge, Sevier, Jones, Atkins, ve Christensen, 2007).

Christensen ve Heavey (1990) bulguları erkeklerin geri çekilme davranışlarının kimin sorununun tartışıldığı ile ilgili olduğuna işaret etmiştir. Buna göre, kadınların, kocalarının sorunu tartışıldığı sırada gösterdikleri geri çekilme davranışlarına oranla, erkekler eşinin sorununun tartışıldığı esnada daha fazla geri çekilme davranışını göstermeye eğilimlidirler. Christensen ve Heavey (1990), bu durumu, kadın ve erkek arasındaki güç dengesizliğine odaklanan sosyal yapı yaklaşımı etrafında tartışmışlardır. Noller ve Fitzpatrick, erkeklerin güçlerini eşlerinin değişim isteklerine direnerek ve bu tür etkileşimlerden kaçınarak idame ettiklerini öne sürmüştür (Noller ve Fitzpatrick, 1993).

Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünde, talep etme ve geri çekilme davranış biçimleri değişik biçimlerde gözlenmektedir. Weiss ve Summers (1983) geri çekilme davranış türlerini incelemiş ve sınıflandırmışlardır: Odayı terk etme, konuyu değiştirme, sorunu bir problem olarak görmeyi reddetme, değişim için hiçbir ilgi göstermeksizin konuyu yatıştırmaya çalışma, duymazdan gelme, “Ben böyleyim ve değişmem” tarzında bir tutum ortaya koyma, bahaneler üretme, konuşmayı bitirmek istediğini açıkça belirtme

ve sözsüz iletişim. Christensen ve Shenk, sözsüz davranışlar örüntüsünün geri çekilme davranışları arasında yer aldığı fikrini desteklemiş ve erkeklerin eşlerinin sorunu tartışılırken, genellikle kafalarını eğme, başını çevirme, ters bakma ya da belirgin jestlerden kaçınma gibi sözsüz davranışlar sergilediklerini belirtmişlerdir (Christensen ve Shenk, 1991).

Weiss ve Summers (1983), talep etme davranış biçimlerini ise eşinin davranışını onaylamadığını ve beğenmediğini ifade etme, açıkça eşini suçlamadan kendi sıkıntılarını belirtme (Örneğin, “Sen ... yaptığında, gerçekten çok rahatsız oluyorum”), eşine yüklediği hata ile ilgili memnuniyetsizlik gösterme, eşinin davranışını değiştirmesini isteme, sorunu tartışmak için rica etme ya da baskı yapma (Örneğin, “Bu sorunu şu an konuşuyor olmalıydık”) biçiminde tanımlamışlardır.

Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün sergilendiği durumlarda, özellikle geri çekilme davranışı ile şiddet arasındaki ilişki merak konusu olmuş ve üzerine çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalardan birinde, Noller ve Robert, dört farklı çift grubunu geri çekilme davranışları bakımından karşılaştırmıştır (Noller ve Robert, 2002). Araştırmacılar, grupları; 1) şiddet uygulayan mutlu, 2) şiddet uygulayan mutsuz, 3) şiddet uygulamayan mutlu ve 4) şiddet uygulamayan mutsuz çiftler olarak sınıflamıştır. Bu çalışmada fizyolojik ölçümler ve öz-bildirim raporları kullanılmıştır. Aynı zamanda, birinde kadının birinde erkeğin başlattığı tartışma esnasındaki video kayıtlarından yararlanılmıştır. Sonuçta, özellikle ilişkilerini mutsuz olarak tanımlayan ve kadının sorununun tartışıldığı çiftlerde, erkeğin kadından daha fazla geri çekilme davranış örüntüsü sergilediği saptanmıştır. Aynı zamanda, erkeğin geri çekilme davranışıyla kadının kaygı artışı arasında bir ilişki bulunmuştur. Başka bir deyişle, erkek geri çekildikçe kadının kaygısı artmaktadır. Bu durumun şiddet uygulanan çiftlerde daha fazla ortaya çıktığı görülmüştür. Araştırmacılar bu kaygı artışının nedenini, kadının, olayı tartışmanın bittiği ve bunu şiddetin takip edeceği düşüncesi ile açıklamışlardır. Sonuç olarak, talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün şiddetin yaşandığı çiftlerde diğerlerine oranla, kadınlarda kaygı düzeyini anlamlı şekilde arttırdığı görülmüştür. Ayrıca, şiddet uygulayan çiftlerdeki erkeklerde de kaygı düzeyinin arttığı, bununla birlikte kadınlarından farklı olarak bu kaygı artışının erkeğin, tartışmalardan yaklaşık 30 saniye içerisinde etkileşimden çekilmesiyle sonuçlandığı gözlenmiştir. Gottman ve

Levenson'un gözlem ve raporlarının da bu bulgularla örtüştüğü saptanmıştır (Gottman ve Levenson, 1988).

Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsüyle ilgili en güçlü bulgunun, onun ilişki doyumsuzluğu ile olan bağlantısı olduğu belirtilmiştir. Gerek kültürlerarası gerekse farklı ilişki türleri arasında (evlilik, flört, beraber yaşama, lgbti ilişkileri vb), yüksek ilişki sıkıntısının (relationship distress) daha fazla talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü kullanımıyla ilişkili olduğu ortaya konmuştur (Eldridge ve Christensen, 2002).

1.4.1. Talep Etme-Geri Çekilme İletişim Örüntüsünü Açıklayan Yaklaşımlar

Alan yazın talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünü açıklamaya yönelik iki farklı yaklaşıma vurgu yapmaktadır (Christensen ve Heavey, 1990). Bu açıklamalardan ilki olan bireysel farklılık yaklaşımı (individual differences theory), kadın ve erkeğin görece kararlı biyolojik özellikleri ve karakter farklılıklarına odaklanmaktadır. Gottman ve Levenson'un (1986) bulgularına dayanan bireysel farklılıklar yaklaşımına göre, çatışma esnasında erkekler kadınlara göre daha fazla uyarılmaktadır. Bu durum erkeği bu rahatsız edici uyarılmadan kaçınmaya veya onu en aza indirmeye yöneltmektedir. Diğer bir bireysel farklılıklar yaklaşımında ise, Gilligan (1982) ve Rubin (1983) kadın ve erkeğin toplum içerisindeki rollerine odaklanmışlardır. Buna göre, kadınlar daha ziyade ilişki-odaklı ve yakınlık arayışı içindeyken erkekler bağımsız olma odaklı ve başarı arayışı içindedirler. Bu farklılıklar kadını problem çözmeye, erkeği ise kaçınmaya yöneltir. Bu eşitsizliğin derecesinin ilişkilerdeki talep etme-geri çekilme davranış örüntüsüyle doğrudan ilintili olduğunu öne sürmüşlerdir.

İkinci açıklama ise, çatışma yapı (conflict structure theory) kuramıdır. Bu yaklaşım, tartışma sırasında kadın ve erkeğin benimsediği rollerin, çatışmanın yapısı tarafından belirlendiğini ifade etmektedir. İlişkide erkek daha güçlüyse tartışarak bir kazanç elde edemeyeceğini, aksine kaçınarak kazanç sağlayacağını bilir ve tavrını böyle belirler. Buna karşın, kadın daha güçsüzse, pozisyonunu korumak ve güçlendirmek için tek yolun eşini sorunla yüzleştirmek olduğunu görür ve rolünü bu biçimde belirler (Peplau ve Gordon, 1985). Christensen (1988) bu argümanı daha da genişleterek, toplumda daha güçlü grup olan erkeklerin, statükolarını korumaya yönelik olarak tartışmaya girmeye istekli olmadıklarını aktarmıştır. Buna karşın olarak, kadınlar statükodan

memnuniyetsizdir ve ilişkilerini isteklerine uygun biçimde yeniden yapılandırmaktaki tek yolun değişim için tartışmaktan geçtiğini düşünür.

Christensen ve Heavey (1990) her iki yaklaşıma da kısmi destek vermektedir. Eşlerin öz-bildirim raporları ve gözlemcilerin değerlendirmelerine göre tartışma konusunu erkek belirlediği takdirde talep etme-geri çekilme örüntüsü eşit olarak kullanılırken, konuyu kadının belirlemesi durumunda kadın talep eden/erkek geri çekilen iletişim örüntüsünün çok daha sıklıkla ortaya çıktığı görülmektedir.

1.4.2. Talep Etme-Geri Çekilme İletişim Örüntüsü ve Cinsiyet

Halihazırda literatür, kadın ve erkeğin yakın eşleriyle talep etme-geri çekilme iletişimini kullanmasında farklılık olup olmadığına odaklanmıştır. Kadın talep eden/erkek geri çekilen iletişimin erkek talep eden/kadın geri çekilen örüntüye göre daha genel ve yaygın olduğu konusu yapılan çalışmalarla desteklenmektedir (Christensen, 1988; Christensen ve Heavey, 1990). Bununla beraber, farklı bireysel çalışmalar değişik sonuçlar ortaya koyabilmektedir. Klinetob ve Smith, ilişkinin bir yönünü değiştirmek üzere sorunu tartışmakta istekli tarafın talep eden konumunda olduğunu savunur (Klinetob ve Smith, 1996). Buna karşın Papp ve arkadaşları (2009) kadın talep eden/erkek geri çekilen ve erkek talep eden/kadın geri çekilen iletişim örüntüsünün neredeyse eşit oranda görüldüğünü, fakat eşlerden biri deprese olduğunda erkek talep eden/kadın geri çekilen örüntünün arttığını bulmuşlardır (Papp, Kouros ve Cummings, 2009). Mamafih, Uebelacker ve ark (2003) deprese eşin cinsiyetine bakılmaksızın, depresyon belirtilerinin kadın talep eden/erkek geri çekilen iletişim örüntüsüyle çok daha yüksek oranda ilişkili olduğunu ortaya koymuştur.

Papp ve arkadaşları (2009) sıkıntılı olmayan çiftlere nazaran sıkıntılı çiftlerin daha çok talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünü kullanmaya başvurduklarını aktarmıştır (Papp, Kouros ve Cummings, 2009). Talep etme-geri çekilme ve ilişki çözülmesi bağlantısını desteklemek için birçok olası neden öne sürmüşlerdir. Örnek olarak, bu iletişim örüntüsü yapıcı problem çözümüne müdahale ederken öfke ve negatif duyguların ortaya çıkmasını tetiklemektedir. Bunların sonucu olarak da ilişki işlevsizlik döngüsüne girmekte ve ilişkide sıkıntılı durum ortaya çıkmaktadır. Gabriel ve meslektaşları, sıkıntılı çiftlerde kadının deprese olduğu durumda, kadın talep eden/erkek geri çekilen iletişimin

daha sıklıkla görüldüğü, diğer yandan erkeğin deprese olması halinde kadın talep eden/erkek geri çekilen ve erkek talep eden/kadın geri çekilen iletişimin eşit oranda gözlendiğini yani talep eden ve geri çekilen rollerinin kadın ve erkek arasında eşit şekilde kullanıldığını ortaya koymuştur (Gabriel, Beach ve Bodenmann, 2010).

Christensen ve Heavey, (1990) Talep etme-geri çekilme örüntüsünün eşlerden biri hayatlarına dair bir konuyu tartışmak istediğinde daha cinsiyet odaklı olduğunu vurgulamışlardır. Değişen sonuçlara rağmen, talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü çalışılacaksa cinsiyeti bir değişken olarak hesaba katmanın önemli olduğu aşıkardır. Farklı çalışmalar hangi cinsiyetin talep etme veya geri çekilme davranışına daha çok başvurduğuna ilişkin farklı veriler ortaya koymuşlardır. Uebelacker ve arkadaşları kadın ve erkekte görülen depresif semptomların kadın talep eden/erkek geri çekilen davranış örüntüsüyle ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Uebelacker, Courtnage ve Whisman, 2003). Baucom ve arkadaşları, sadece erkeğin deprese olduğu durumun kadın talep eden/erkek geri çekilen iletişim örüntüsünü öngöreceğini fakat kadının deprese olduğu durumlar için aynı sonuçların gerçekleşmeyeceğini belirtmişlerdir (Baucom ve ark., 2007). Bununla birlikte, Papp ve arkadaşları (2009) tarafından yapılan bir çalışma, daha öncekilerden farklı olarak, kadın veya erkekteki depresif semptomların tartışma esnasında çoğunlukla erkek talep eden/kadın geri çekilen iletişim örüntüsünü sergilediğini göstermiştir (Papp, Kouros ve Cummings, 2009).

Heene ve ark (2007), ilişkide her ne kadar deprese bireyin mutlaka talepkâr rolde olduğu açıkça gösterilmemiş olsa da, talepkâr olmanın ümitsizlikle sonuçlanacağını bunun da depresyon semptomlarının bir kaynağını oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Benzer olarak, diğer araştırmacılar talepkâr eşin ilişkideki bazı alanları değiştirmek istemekte olduğu fakat bunu geri çekilen eşin iş birliği olmaksızın başaramadığı, dolayısıyla talepkâr kişinin kendini etkisiz hissetmesi ve bunun sonucunda da umutsuzluk çaresizlik gibi depresif duygular içerisine girebileceğine inanmaktadırlar ((Uebelacker, Courtnage ve Whisman, 2003).

Sosyal çekilme, depresyonun bir semptomudur ve deprese bireyler ilişkilerinden uzaklaşma eğilimine girerek geri çekilme rolünü bu iletişim örüntüsü içinde oynarlar. Bununla beraber, depresyon bireylerin yalnız ve çaresiz hissetmelerine neden olur, ki bu durum deprese bireyleri bu iletişim örüntüsünde talepkâr rolü oynamaya zorlar.

Çaresizlik ve yalnızlık duyguları, eşinden iletişim ve onay isteğinden kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte, depresyon semptomlarının ve talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsüyle ilişkisini açıklamak için daha çok araştırmaya ihtiyaç vardır.

1.4.3. Talep Etme-Geri Çekilme İletişim Örüntüsünün Kısa ve Uzun Vadeli Sonuçları

İlişki çatışmaları üzerine yapılan araştırmalar, çatışmaya yönelik bilişsel yaklaşımların bireysel farklılıklar gösterdiğini; eşlerden biri çatışmaya dair düşünmeye devam ederken diğerinin bu konuyu düşünmekten kaçınma eğiliminde olabildiğini belirtmiştir (Johnson ve Roloff, 1998). Bireyin talep etme eşinin geri çekilme davranışının çatışma sonrası arayan giren, olayı tekrar düşünmesine neden olan rahatsız edici düşünce, duygu ve imajların yarattığı aşırı uyarılma duygusuyla pozitif yönde ilintili olduğu bulunmuştur (Malis ve Roloff, 2006). Eş talep eden/kendi geri çekilen davranış örüntüsü de benzer olarak yaşanan olay üzerinde düşünmekten kaçınma ile ilişkili olmakla birlikte, bu durum olay sonrası aşırı uyarılmaya ve sağlık-nedenli yaşam aktivitelerinde düşüşe neden olmamaktadır.

Weger (2005), talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün onaylamayıcı bir iletişim olduğunu ve talep eden eşin kendisini anlaşılmamış ve onay görmemiş hissetmesine neden olduğunu ifade etmiştir. Anlaşılamamışlık duygusunun talep etme-geri çekilme ve ilişki doyumu arasında aracı role sahip olduğu belirtilmiştir.

Christensen (1994), eşlerin yıllar içerisinde sorunları çözme başarısındaki seviyenin değişmesiyle, çiftler arasındaki talep etme-geri çekilme rolleri arasında asimetri geliştiğini belirtmiştir. Evlilikten uzun yıllar geçtikten sonra, talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü kadının memnuniyetsizliği sebebiyle patlak veren tartışmalarda ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, Christensen (1994) eşler tarafından erkeğin talepkar rolde problemini daha az gündeme getirmesinin diğer bir deyişle erkeğin problemini çözmede daha başarılı olduğunun görülmesinin, erkeğin sorununun daha az çatışmalı olması ve talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsüne daha az gereksinim duyulmasıyla ilgili olduğunu savunmuştur.

Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün uzun vadeli sonuçlarını araştıran gözlemsel çalışmalar göstermiştir ki, yüksek düzeyde kadın talep eden/erkek geri çekilen davranışın

görüldüğü ilişkiler uzun vadede ilişkide özellikle kadınlarda ilişki doyumsuzluğuyla sonuçlanmaktadır. Benzer şekilde, kadının talep etmesinden bağımsız olarak erkeğin geri çekilme davranışı da ilişkide doyumsuzluğu öngörmektedir. Bununla birlikte, bir başka açıklamada, daha sağlıklı çiftlerin sorunlu çiftlere kıyasla iletişim örüntülerinde daha fazla esneklik gösterebildikleri ve ilişki doyumsuzluğunu daha az yaşadıkları ortaya konmuştur.

1.4.4. Depresyon ve Talep Etme-Geri Çekilme İletişim Örüntüsü

Depresyon, yoğun elem duygularına, zihinsel ve fizyolojik işlevlerde yavaşlamanın ve değersizlik ve isteksizlik düşüncelerinin eşlik ettiği bir belirti kümesi olarak tanımlanmıştır. (Tezvaran, Akan ve İzbirak, 2010, Kara ve ark, 2016). Amerikan Psikiyatri Derneği (2013), depresyonu bireyin duygu düşünce ve davranışlarını olumsuz biçimde etkileyen ciddi bir tıbbi rahatsızlık olarak tanımlamaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (2013) verilerine göre, 1999 yılında depresyon, sağlık sorunlarına ilişkin risk faktörleri ve hastalık, yaralanma veya erken ölüm sebebiyle yitirilen yaşam yılları olarak tanımlanan hastalık yükü nedenleri arasında beşinci sırada yer almıştır. Dünya Sağlık Örgütü, 2020 yılında depresyonun, hastalık yükü nedenlerinde ikinci sıraya yükseleceğini öngörmektedir. Alan yazın depresyonun sosyal, nörobiyolojik ve psikolojik etkenlerin bir araya ele alınmasını gerektiren çoklu nedensel bir etiyolojiye sahip olduğuna işaret etmektedir (Kring ve Johnson, 2017).

Bireysel bir sağlık sorunu gibi gözükse de depresyonun kişinin diğerleriyle ilişkileri üzerinde derin etkileri vardır. Depresyonun gelişimi ve devamı, kişinin içinde bulunduğu ortamla yakından ilişkilidir (Johnson ve Jacob 1997). Ortamdaki kişiler arası çatışmalar bireyin depresyon düzeyini artırabileceği gibi hastanın depresyon düzeyi de onunla uzun zaman geçiren bireylerin kişisel sıkıntılar yaşamalarına yol açabilmektedir. Bu duruma ilişkin olarak verilebilecek en belirgin örneklerden birisi de eşlerden biri ya da her ikisinin depresif belirtiler gösterdiği romantik ilişkilere dir. Çalışmalar depresyonun bir ilişkideki duygusal harmoni ve bağları bozan önemli nedenlerden biri olduğuna işaret etmektedir (Dooohan, Carrere ve Riggs, 2010; Whisman ve ark, 2004). Eşler arasında ortaya çıkan bazı iletişim örüntülerinin, eşin depresyonu ve ilişki işlevselliği arasındaki bağlantıda önemli bir mekanizma olabileceği öne sürülmektedir (Papp, Kouros ve Cummings, 2009).

Alan yazın, bireylerin depresyon ve stres düzeyleri ile duygusal ilişkilerinin kalitesi arasında anlamlı ilişkiler olduğuna işaret etmektedir (Baucom ve arkadaşları, 2007). Yıkıcı etkileri olan talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünü kullanan çiftlerin kullanmayanlara göre ilişkilerinde daha mutsuz oldukları öngörülmektedir (Christenesen ve Heavey, 1990; Christensen ve Shenk, 1991; Givertz ve Safford, 2011; Papp, Kouros ve Cummings, 2009).

Eşlerden birinin depresyon belirtileri göstermesi eşlerin her ikisini de talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünü kullanmaya yöneltebilmektedir. Uebelacker ve arkadaşlarına göre depresyon düzeyi yüksek olan eş, tartışma durumunda talep etme ya da geri çekilme rollerinden herhangi birini daha sık uygulayabilmektedir (Uebelacker, Courtnage ve Whisman, 2003). Buna bağlı olarak, diğer eş de ilişkide kalabilmek için geri çekilme ya da geri çekilerek talep etme yolunu tercih etmektedir. Bunun sonucunda eşler, talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün içine sıkışıp kalmaktadır. Benzer bir biçimde Papp ve arkadaşları da talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünü kullanmanın eşleri bir kısır döngü içine sürüklediğini bildirmişlerdir (Papp, Kouros ve Cummings, 2009). Bir diğer çalışmada, Heene ve arkadaşları (2007) eşlerden en az birinin depresyon belirtileri gösterdiği çiftlerin daha yüksek oranda talep etme-geri çekilme davranışlarında bulduklarını rapor etmiştir. Bu çalışmada kadın talep eden/erkek geri çekilen ve erkek talep eden/kadın geri çekilen davranış örüntülerinin birlikte görüldüğünü ortaya konmuştur.

1.5. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ

İlişki işlevsizliğinde kritik rol oynayan belirli iletişim örüntülerinin farkına varılması tedavi protokollerinde öncelikli olarak göz önüne alınması gereken bir durumdur. Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün depresyon ve eşin ilişkiyi bitirmeye yönelik tutumlarıyla ne kadar bağlantılı olduğunu anlamının önemi büyüktür. Bu ilinti klinisyenlerin bu problemde muzdarip çiftleri tedavi etmelerinde oldukça önemli rol oynamaktadır (Papp, Kouros ve Cummings, 2009). Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün sıkça kullanılması, eşleri ilişkilerini sonlandırmaya doğru götürebilir. Üstelik, talep etme geri çekilme iletişim örüntüsü üzerinde bireylerin depresyon düzeyinin ve şiddet davranışlarına dair tutumlarının yordayıcı rolünün anlaşılmasına

yönelik olan bu çalışma, çift ve aile terapistlerine tedavi protokollerinde yol gösterici olabileme potansiyeline sahip olduğu için değerlidir.

1.6. ARAŞTIRMANIN AMACI, ARAŞTIRMA SORULARI VE DENENCELER

Bu çalışmanın amacı, süregiden ya da önceden yaşamış oldukları en az 3 ay süren düzenli bir ilişkileri olan üniversite öğrencilerini; talep etme geri çekilme iletişim örüntüsü, flört şiddet tutumu ve depresyon değişkenlerinin ilişkileri açısından incelemektir. Bu bağlamda katılımcılardaki flört şiddet tutumu ve ilişkilerindeki talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün, depresyon düzeyi tarafından yordanıp yordanamayacağı incelenecektir. Bunlara ek olarak, talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü, flört şiddet tutumu ve depresyon değişkenleri ile demografik değişkenlerin ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

İlişki işlevsizliğinde kritik rol oynayan belirli iletişim örüntülerinin farkına varılması tedavi protokollerinde öncelikli olarak göz önüne alınması gereken bir durumdur. Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün sıkça kullanılması eşleri ilişkilerini sonlandırmaya doğru götürebilmektedir. Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün depresyon düzeyi ve eşin ilişkiyi bitirmeye yönelik tutumlarıyla ne şekilde ve ne kadar bağlantılı olduğunu anlamamanın klinik ve ilişki psikolojisi alanları açısından önemi büyüktür. Çünkü bu ilinti klinisyenlerin bu problemde muzdarip çiftleri tedavi etmelerinde oldukça önemli rol oynamaktadır (Papp, Kouros ve Cummings, 2009).

Yakın eşlerin depresyonu ile ilişkilerinin devamı arasındaki bağlantıya dair çalışmalar, çift ve aile terapistlerine tedavi protokollerinde yol gösterici olabilecektir. Flört şiddet tutumu ve depresyon düzeyinin talep etme geri çekilme iletişim örüntüsü üzerindeki etkisinin araştırıldığı bu çalışmanın sonucunda, flört şiddet tutumu ve depresyon düzeylerinin katılımcıların ilişkideki talep etme geri çekilme iletişim örüntüsünü pozitif olarak yordayacağı öngörülmektedir.

Araştırma Soruları

S1: Araştırmada ele alınan değişkenlerde cinsiyete ve diğer demografik değişkenlere bağlı anlamlı farklar var mıdır?

S2: Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü, flört şiddet tutumu ve depresyon düzeyi değişkenleri arasında anlamlı ilişkiler var mıdır?

S3: Erkek ve kadın katılımcılar için depresyon düzeyi ve flört şiddet tutumlarının talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü üzerinde yordayıcı bir etkisi var mıdır?

Denenceler

D1: Flört şiddet tutumu ve toplam talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü arasında olumlu yönde anlamlı düzeyde bir ilişki vardır.

D2: Depresyon düzeyi ve toplam talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü arasında olumlu yönde anlamlı düzeyde bir ilişki vardır.

D3: Flört şiddet tutumu ve depresyon düzeyi arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki vardır.

D4: Cinsiyetin ve aile gelir durumunun tüm bağlı değişkenler üzerinde etkisi vardır.

D5: Erkek katılımcılar için flört şiddet tutumu ve depresyon düzeyi erkek talep etme-kadın geri çekilme iletişim örüntüsünü pozitif yönde yordar.

D6: Erkek katılımcılar için flört şiddet tutumu ve depresyon düzeyi kadın talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünü pozitif yönde yordar.

D7: Kadın katılımcılar için flört şiddet tutumu ve depresyon düzeyi erkek talep etme-kadın geri çekilme iletişim örüntüsünü pozitif yönde yordar.

D8: Kadın katılımcılar için flört şiddet tutumu ve depresyon düzeyi kadın talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünü pozitif yönde yordar.

D9: Kadın katılımcılar için flört şiddet tutumu ve depresyon düzeyi toplam talep etme-kadın geri çekilme iletişim örüntüsünü pozitif yönde yordar.

D10: Erkek katılımcılar için flört şiddet tutumu ve depresyon düzeyi toplam talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünü pozitif yönde yordar.

2. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu çalışmada Flört Şiddeti Tutumu ya da İlişkide Şiddet Tutumu, Talep Etme-Geri Çekilme Davranışı, Depresyon ve Demografik değişkenlerin nasıl ilişkilendiğinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu bölümde çalışmada kullanılan ölçekler, araştırma grubunu oluşturan örneklemin demografik verilerinin özeti, katılım-dışlama kriterleri, eksik verilerin nasıl işlendiği ve uygulanacak analizlere yönelik bilgiler sunulacaktır.

2.1. ÖRNEKLEM

Çalışmaya, Hacettepe Üniversitesinin çeşitli bölümlerinde eğitim gören 348 üniversite öğrenci katılmıştır. Katılımcıların süregelen ya da önceden yaşamış oldukları en az 3 ay süren düzenli bir ilişkileri olması koşulu aranmıştır. Dışlanma ölçütü olarak; 3 aylık süregelen bir romantik ilişkisi olmamış olması ve Beck Depresyon Envanteri (BDE), Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ) ve İletişim Şekilleri Ölçeği (İŞÖ) ölçeklerinde eksik verisi olması kabul edilmiştir. Çalışmaya toplamda 348 kişi katılmış ancak dışlama ölçütleri ve anketlerin özensiz doldurulması sebepleriyle veriler 299 kişi üzerinden sunulmuştur.

Çalışmaya katılacak öğrenciler kolay örneklem yoluyla seçilmiştir. Katılımcıların 167'si kadın, 132'si erkektir ve yaşları 18 ile 25 arasında değişmektedir ve ortalaması 22'dir. Katılımcıların 0 ve 8 sayısı arasında kardeşleri olduğu ve medyan kardeş sayısının 1 olduğu görülmüştür. Katılımcıların 160'ı ailesiyle, 133'ü aileden ayrı yaşamaktadır. 3 katılımcı hem ailesiyle hem de ayrı yaşadığını belirtmiştir. 260'ı bir psikiyatrik tanısı olmadığını, 30'u ise tanısının bulunduğunu belirtmiştir. Demografik değişkenlerin işlenmesi sırasında çeşitli verileri eksik olan katılımcı sayısı ve seçeneklerin yüzdesel oranları sunulmuştur (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler

		N = 299
Cinsiyet		
	Kadın	167 (%55,9)
	Erkek	132 (%44.1)
Yaş		
	Ortalama (SS)	22.0 (2.19)
	Medyan [Min., Mak.]	22.0 [18.0, 25.0]
	Eksik	15 (%5,0)
Kardeş Sayısı		
	Ortalama (SS)	1.65 (1.22)
	Medyan [Min., Mak.]	1.00 [0, 8.00]
	Eksik	2 (%0,7)
Ailesiyle Yaşıyor		
	Ailesiyle Yaşıyor	160 (%53,5)
	Ailesiyle Yaşamıyor	133 (%44,5)
	İkisi de	3 (%1,0)
	Eksik	3 (%1.0)
Psikiyatrik Tanı		
	Tanısı Yok	261 (%87,3)
	Tanısı Var	30 (%10,0)
	Eksik	8 (%2,7)

Katılımcıların ebeveynlerine ait demografik bilgiler de aynı ölçekle toplanmış ve bağlı değişkenler üzerindeki etkileri de sunulacaktır. Katılımcıların 288'inin annesi hayatta, 9'unun değildir; 277'sinin babası hayatta, 20'sinin değildir. Aile gelir durumları şu şekilde sıralanmaktadır: 0 - 2000 TL arası geliri olan 7 aile, 2000 - 4000 TL geliri olan 53 aile, 4000 - 6000 TL arası geliri olan 88 aile, 6000 - 8000 TL arası geliri olan 42 aile, 8000 - 10000 TL arası geliri olan 31 aile mevcuttur. 39 ailenin ise 10000 TL üzerinde geliri olduğu görülmektedir. Ebeveynlerin eğitim durumları ve diğer demografik değişkenlerin eksik verileri ve yüzdesel oranları sunulmuştur (Tablo 2, Tablo 3).

Tablo 2. Katılımcıların Aile Hayatta Olma ve Gelir Durumu

		N = 299
Annenin Hayatta Olma Durumu		
Hayatta		288 (%96,3)
Hayatta Değil		9 (%3,0)
Eksik		2 (%0,7)
Babanın Hayatta Olma Durumu		
Hayatta		277 (%92,6)
Hayatta Değil		20 (%6,7)
Eksik		2 (%0,7)
Gelir Durumu		
0-2000 TL		7 (%2,3)
2000 - 4000 TL		53 (%17,7)
4000 - 6000 TL		88 (%29,4)
6000 - 8000 TL		42 (%14,0)
8000 - 10000 TL		31 (%10,4)
10000 TL üstü		39 (%13,0)
Eksik		39 (%13,0)

Tablo 3. Katılımcıların Ebeveynlerinin Eğitim Durumu

		N = 299
Anne Eğitim Durumu		
	Okur - Yazar Değil	9 (%3.0)
	Okur - Yazar	17 (%5.7)
	İlkokul Mezunu	70 (%23.4)
	Orta Okul Mezunu	35 (%11.7)
	Lise Mezunu	74 (%24.7)
	Üniversite / Yüksek Okul Mezunu	91 (%30.4)
	Eksik	3 (%1.0)
Baba Eğitim Durumu		
	Okur - Yazar Değil	4 (%1.3)
	Okur - Yazar	4 (%1.3)
	İlkokul Mezunu	45 (%15.1)
	Orta Okul Mezunu	35 (%11.7)
	Lise Mezunu	75 (%25.1)
	Üniversite / Yüksek Okul Mezunu	132 (%44.1)
	Eksik	4 (%1.3)

2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu çalışmada katılımcılara, Demografik Bilgi Formu, İletişim Şekilleri Ölçeği, Beck Depresyon Envanteri ve Flört Şiddeti Tutum Ölçeği uygulanmıştır.

2.2.1. Demografik Bilgi Formu

Çalışma kapsamında katılımcılara; yaş, cinsiyet, öğrenim gördükleri fakülte ve bölüm, kardeş sayısı gibi soruların yer aldığı demografik bilgi formu verilerek demografik değişkenlerine dair bilgi toplanması hedeflenmiştir. Ek olarak; katılımcıların geçmişte veya şimdi herhangi bir psikiyatrik rahatsızlıklarının olup olmadığı, anne-baba hayatta olma durumu, kardeş sayısı, anne-baba eğitim düzeyi, ailelerinin aylık geliri, romantik eşlerinin eğitim durumu hakkında bilgi edinilmiştir, (Demografik Bilgi Formu için bkz. Ek 1).

2.2.2. İletişim Şekilleri Ölçeği (İŞÖ)

Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünü değerlendirmek amacıyla Christensen ve Sullaway tarafından 1984'te geliştirilen İŞÖ kullanılacaktır. İŞÖ, 0-9 arasında puanlanan Likert tipi bir ölçek olup 35 maddeden oluşmaktadır (Christensen ve Sullaway, 1984). Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması ve geçerlik güvenirlik çalışmaları Malkoç tarafından yapılmış ve yüksek geçerlik güvenirlik değerleri elde edilmiştir. Yıkıcı, yapıcı, duygusal/mantıksal ve saldırgan iletişim örüntüsü alt boyutlarından oluşan ölçeğin iç tutarlılık katsayılarının .61 ve .81 arasında değiştiği görülmüştür (Malkoç, 2001). Bu çalışmada yıkıcı, yapıcı, duygusal/mantıksal ve saldırgan iletişim örüntüsü alt boyutları Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları sırasıyla .81, .67, .61 ve .80 olarak hesaplanmıştır. Bu alt boyutların yanı sıra erkek talep etme kadının geri çekilme, kadın talep etme erkek geri çekilme ve toplam talep etme-geri çekilme puanları da hesaplanmaktadır.

2.2.3. Beck Depresyon Envanteri (BDE)

Bireylerin depresyon düzeylerini ölçmek amacıyla Beck tarafından 1961'de geliştirilen Beck Depresyon Envanteri kullanılacaktır. Bu ölçekle, bir bireylerin depresyonda olup olmadıkları ve depresiflik düzeyleri değerlendirilecektir. Beck Depresyon Envanteri, 4'li Likert tipi derecelendirme ile oluşturulmuş olup 21 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte 17 üzerinden alınan puanlar bireyde depresyon olduğuna işaret etmektedir. BDE'nin

geçerliği, birlikte geçerlik yöntemiyle MMPI-Depresyon alt ölçeği kriter olarak alınarak belirlenmiştir. BDE'nin üniversite öğrencileri üzerindeki geçerlik ve güvenilirlik analizlerinde güvenilirlik katsayılarının .60 ve .87 arasında değiştiiği, geçerlik katsayılarının ise .65 ve .68 arasında değiştiiği bulunmuştur (Beck, 1974). Ölçek, Hisli tarafından 1978 yılında Türkçe'ye uyarlanmıştır. Envanterin Türkçe uyarlamasının güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları Hisli tarafından yapılmıştır. Ayrıca ölçeğin üniversite öğrencileri üzerindeki geçerlik ve güvenilirlik analizlerini Hisli yapmıştır. Ölçeğin güvenilirliği yarıya bölme güvenilirliği .74 olarak belirlenmiştir (Hisli, 1984). BDE'nin bu çalışmadaki Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .80 olarak bulunmuştur.

2.2.4. Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ)

Flört Şiddeti Tutum Ölçeği, üniversite öğrencileri arasındaki flört ilişkilerinde görülen şiddet davranışına ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla Terzioğlu ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, fiziksel, duygusal, ekonomik, cinsel ve genel şiddet alt boyutlarını içermektedir. FŞTÖ, 1-5 arası puanlanan 5'li Likert tipi bir ölçek olup 28 maddeden oluşmaktadır (1: Kesinlikle katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle katılıyorum). Ölçekten alınan puanların 1'e yaklaşması, bireyin flört istismarını destekler yönde bir tutuma sahip olduğuna işaret etmektedir. Ölçekte 1,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,18,19,20,22,25,26 ve 27. maddeler ters madde olarak puanlanmaktadır.

Ölçeğin bütünü için iç tutarlılık katsayısı .91 olup alt boyutlarının iç tutarlılık katsayıları .72 ve .85 arasında değişmektedir (Terzioğlu ve ark., 2016). Bu çalışmada fiziksel, duygusal, ekonomik, cinsel ve genel şiddet tutum alt boyutları için Cronbach alfa iç tutarlık katsayıları sırasıyla .72, .85, .75, .84 ve .72 olarak hesaplanmıştır.

2.3. İŞLEM

Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan gerekli izinlerin alınmasının ardından veri toplama işlemlerine başlanmıştır. Araştırmaya katılım gönüllük esasına dayanıp Bilgilendirilmiş Onam Formu ile katılımcıların yazılı onamları alınmıştır. Bilgilendirilmiş onam formunda, katılımcılara çalışmanın kapsamı, kim tarafından yürütüldüğü, bilgilerine ilişkin gizliliğin korunduğu ve istediklerinde çalışmaya katılmaktan vazgeçebilecekleri bilgisi verilmiştir. Araştırma süresince, katılımcıların verileri kâğıt formu ile toplanmıştır. Araştırmada Demografik Bilgi Formu, Beck Depresyon Envanteri, Flört Şiddeti Tutum Ölçeği ve İletişim Şekilleri Ölçeği kullanılmıştır. Katılımcılar ölçeklerini kendileri doldurmuştur. Ölçeklerin tamamlanması yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür. Katılımcılara araştırmaya katılmaları karşılığında herhangi bir ücret ya da yarar sağlanmamıştır.

2.4. VERİLERİN ANALİZİ

Katılımcılardan elde edilen veriler, SPSS 25 paket programıyla analiz edilmiştir. İletişim Örüntülerinde ve İlişki Şiddet Tutumlarında, cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzeye bağlı gözlenen farklar çok yönlü varyans analiziyle (MANOVA) değerlendirilmiştir. İzleyen adımda Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ), Beck Depresyon Envanteri (BDE) ve İletişim Şekilleri Ölçeği (İŞÖ) puanları arasındaki ilişkiler Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Tekniği ile hesaplanmıştır. Son olarak, katılımcıların ilişkide şiddet tutumlarının depresyon düzeyi ve talep etme-geri çekilme iletişim örüntüleri tarafından yordanıp yordanmadığının değerlendirmesinde çoklu regresyon analizleri kullanılmıştır.

3. BÖLÜM

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümü, araştırma denenceleri ve soruları doğrultusunda yapılan istatistiksel işlemlere yönelik analiz bulgularından oluşmaktadır. Bu bağlamda öncelikle devamında ölçek alt boyutları bağlı değişkenler, sabit faktör cinsiyet olarak, çok değişkenli genel lineer regresyon analizi ile modellenecektir. Daha sonra FŞTÖ, BDE ve İŞÖ sonuçları ve tüm alt boyutları, katılımcıların demografik değişkenlerinin değerlerine göre ayrışıp ayrışmadığını göstermek amacıyla t-testi ve Tek Yönlü Varyans Analizleri (One-Way ANOVA) sonuçları sunulacaktır.

3.1. İLETİŞİM ÖRÜNTÜLERİ VE ŞİDDET DAVRANIŞLARINDA SED VE CİNSİYETE GÖRE ORTAYA ÇIKAN FARKLILIKLAR

Alan yazın cinsiyetin ve SED'in eşler arasında gözlenen iletişim örüntüleri ve şiddet davranışları üzerinde etkili olabileceğine işaret etmektedir. Bu nedenle öncelikli olarak Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ) ve İletişim Şekilleri Ölçeği (İŞÖ) alt boyutlarında bu iki önemli demografik değişken açısından gözlenen farklılıklar incelenmiştir.

3.1.1. İletişim Örüntülerinde SED ve Cinsiyete Göre Ortaya Çıkan Farklılıklar

İletişim Şekilleri Ölçeğinin alt boyutları olan yıkıcı, yapıcı, duygusal/mantıksal ve saldırgan iletişim örüntüsü puanları bağımlı değişken, Cinsiyet (2 düzey) ve SED (5 düzey) bağımsız değişken olarak alınmış ve 2 x 5 MANOVA ile hesaplanmıştır.

İletişim Örüntülerinde Cinsiyet ve SED'e dayalı farkları incelemek adına iki yönlü çok faktörlü varyans analizinden yararlanılmıştır. SED 5 düzey (2000-4000 x 4000-6000 x 6000-8000 x 8000-10000 x 10000 TL +) ve Cinsiyet 2 düzey (Kadın x Erkek) bağımsız değişken ve İletişim Şekilleri Ölçeğinin dört alt boyutu (Yıkıcı, Yapıcı, Duygusal/Mantıksal ve Saldırgan) bağımlı değişken olarak incelenmiştir

Yapılan analiz Cinsiyetin temel etkisinin anlamlı olduğunu göstermiştir (Wilks' $\lambda = 0.87$, $F(4, 219) = 8.159$, $p < .001$, $\eta^2 = .13$). Bununla birlikte bulgular, SED'in temel etkisinin ve SED'in Cinsiyet ile etkileşim etkisinin olmadığı yönündedir ($p > .05$).

Devamındaki analizler, Cinsiyetin istatistiki açıdan anlamlı temel etkisinin Yapıcı ve Duygusal/Mantıksal İletişim Örüntüsü için geçerli olduğunu ortaya koymuştur, sırasıyla ($F(1, 222) = 13.814, p < .001$) ve ($F(1, 222) = 6.382, p = .012$). Kadın katılımcılar ($Ort. = 37.84, SS = 12.36$) erkek katılımcılardan ($Ort. = 42.79, SS = 10.35$) istatistiki açıdan anlamlı derecede daha az Yapıcı İletişim Örüntüsü sergilemektedir. Aynı zamanda, Kadın katılımcılar ($Ort. = 37.40, SS = 8.72$) erkek katılımcılardan ($Ort. = 34.99, SS = 8.73$) istatistiki açıdan anlamlı derecede daha çok Duygusal/Mantıksal İletişim Örüntüsü sergilemektedir. İletişim örüntülerinde cinsiyete göre ayrılmış psikometrik parametreler Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. İletişim Şekilleri Ölçeğine İlişkin Psikometrik Parametreler

İletişim Örüntüsü	Cinsiyet										p
	Kadın					Erkek					
	Ort.	SS	Min.	Mak.	Varyans	Ort.	SS	Min.	Mak.	Varyans	
Yıkıcı	49.86	14.45	13	80	208.93	52.44	15.91	13	95	253.21	AD
Yapıcı	38.13	11.94	10	72	142.58	42.79	10.35	13	72	107.03	.002
Duygusal/mantıksal	38.06	8.11	14	54	65.80	34.98	8.53	11	51	72.76	.025
Saldırgan	19.65	10.04	8	71	100.88	20.87	10.74	8	69	115.29	AD

AD: Anlamlı Değil

Son olarak, kadın talep etme erkek geri çekilme iletişim örüntüsünün kadın katılımcılarda ($Ort. = 9.16, SS = 4.65$) erkek katılımcılardan ($Ort. = 7.95, SS = 4.65$) daha fazla olduğu görülmüştür ($t = 2.13, p = 0.034$). Ancak cinsiyetin bu etkisi, erkek talep etme kadın geri çekilme ve toplam talep etme-geri çekilme üzerinde bulunamamıştır, sırasıyla ($t = -1.142, p < 0.05$; $t = 0.646, p < 0.05$). Bu üç değişkenin üzerinde SED’in bir etkisi gösterilememiştir ($p < 0.05$).

3.1.2. Şiddet Davranışlarında SED ve Cinsiyete Göre Ortaya Çıkan Farklılıklar

Flört Şiddeti Tutum Ölçeği alt boyutları olan fiziksel, duygusal, ekonomik, cinsel şiddet tutumları bağımlı değişken, Cinsiyet (2 düzey) ve SED (5 düzey) bağımsız değişken olarak alınmış ve 2 x 5 MANOVA ile hesaplanmıştır

Katılımcıların ilişkide şiddet tutumlarındaki Cinsiyet ve SED'e dayalı farkları incelemek adına iki yönlü çok faktörlü varyans analizi kullanılmıştır. SED 5 düzey (2000-4000 x 4000-6000 x 6000-8000 x 8000-10000 x 10000 TL +) ve Cinsiyet 2 düzey (Kadın x Erkek) bağımsız değişken ve Flört Şiddeti Tutum Ölçeğinin 5 alt boyutu (Genel, Fiziksel, Duygusal, Ekonomik ve Cinsel Şiddet) bağımlı değişken olarak incelenmiştir.

Yapılan analiz Cinsiyetin temel etkisinin anlamlı olduğunu göstermiştir (Wilks' $\lambda = 0.88$, $F(5, 231) = 6.570$, $p < .001$, $\eta^2 = .12$). SED'in temel etkisinin de anlamlı olduğu bulunmuştur (Wilks' $\lambda = 0.85$, $F(5, 767) = 1.961$, $p = .007$, $\eta^2 = .04$). SED'in Cinsiyet ile etkileşim etkisi bulunamamıştır ($p > .05$).

Devamındaki analizler, Cinsiyetin istatistiki açıdan anlamlı temel etkisinin Fiziksel, Duygusal, Ekonomik ve Cinsel Şiddet Tutumları için geçerli olduğunu ortaya koymuştur, sırasıyla ($F(1, 235) = 8.183$, $p = .005$), ($F(1, 235) = 6.842$, $p = .009$), ($F(1, 235) = 18.055$, $p < .001$) ve ($F(1, 235) = 23.804$, $p < .001$). Kadın katılımcıların ilişkilerde fiziksel şiddeti ($Ort. = 5.95$, $SS = 1.72$) erkek katılımcılardan ($Ort. = 7.11$, $SS = 3.68$) istatistiki açıdan anlamlı derecede daha az onayladığı görülmüştür. Kadın katılımcıların ilişkilerde duygusal şiddeti ($Ort. = 8.91$, $SS = 3.03$) erkek katılımcılardan ($Ort. = 10.03$, $SS = 3.69$) istatistiki açıdan anlamlı derecede daha az onayladığı görülmüştür. Kadın katılımcıların ilişkilerde ekonomik şiddeti ($Ort. = 8.52$, $SS = 2.66$) erkek katılımcılardan ($Ort. = 10.39$, $SS = 3.55$) istatistiki açıdan anlamlı derecede daha az onayladığı görülmüştür. Kadın katılımcıların ilişkilerde cinsel şiddeti ($Ort. = 8.94$, $SS = 3.18$) erkek katılımcılardan ($Ort. = 12.09$, $SS = 5.36$) istatistiki açıdan anlamlı derecede daha az onayladığı görülmüştür. Flört Şiddeti Tutum Ölçeğine ilişkin cinsiyete göre ayrılmış psikometrik parametreler Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Flört Şiddeti Tutum Ölçeğine ilişkin Psikometrik Parametreler

Şiddet Türü	Cinsiyet										p
	Kadın					Erkek					
	Ort.	SS	Min.	Mak.	Varyans	Ort.	SS	Min.	Mak.	Varyans	
Genel	7.65	1.58	5	12	2.50	8.13	2.54	5	17	6.44	AD
Fiziksel	5.95	1.73	5	12	2.98	7.11	3.68	5	19	13.57	.005
Duygusal	8.94	3.03	6	22	9.19	10.03	3.69	6	20	13.64	.009
Ekonomik	8.54	2.66	5	18	7.06	10.39	3.55	5	22	12.57	< .001
Cinsel	8.95	3.19	7	19	10.16	12.09	5.36	7	30	28.75	< .001

AD: Anlamlı Değil

SED'un anlamlı etkisi ise Ekonomik ve Cinsel Şiddet Tutumu alt boyutunda gözlemlenmiştir, sırasıyla ($F(4, 235) = 2.526, p = .042$) ve ($F(4, 235) = 4.400, p = .002$). SED'un ekonomik şiddet tutum sonuçları üzerindeki etkisi LSD post-hoc analizlerle incelenmiştir. 8000-10000 TL gelire sahip ailelerin çocuklarının ($Ort. = 7.81, SS = 1.99$), hem 2000-4000 TL gelire sahip ailelerin çocuklarından ($Ort. = 9.75, SS = 3.10$), hem 4000-6000 TL gelire sahip ailelerin çocuklarından ($Ort. = 9.31, SS = 3.28$), hem de 10000+ TL gelire sahip ailelerin çocuklarından ($Ort. = 10.19, SS = 3.06$) daha düşük ekonomik şiddet tutum sonuçlarının olduğu bulunmuştur.

Aile gelir durumunun cinsel şiddet tutum sonuçları üzerindeki etkisi de LSD post-hoc analizlerle incelenmiştir. 2000-4000 TL gelire sahip ailelerin çocuklarının ($Ort. = 12.29, SS = 5.70$), hem 4000-6000 TL gelire sahip ailelerin çocuklarından ($Ort. = 10.27, SS = 4.42$), hem 6000-8000 TL gelire sahip ailelerin çocuklarından ($Ort. = 9.76, SS = 4.17$), hem 8000-10000 TL gelire sahip ailelerin çocuklarından ($Ort. = 7.97, SS = 1.35$), hem de 10000+ TL gelire sahip ailelerin çocuklarından ($Ort. = 9.84, SS = 3.69$) daha yüksek cinsel şiddet tutum sonuçlarının olduğu bulunmuştur.

3.2. ŞİDDET TÜRÜ, İLETİŞİM ÖRÜNTÜLERİ VE DEPRESYON ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Araştırma kapsamında ele alınan değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analiziyle değerlendirilmiştir. Analizler kadın ve erkek katılımcılar ve tüm örneklem için ayrı ayrı çalıştırılmıştır.

Kadınlar için yürütülen analizler yıkıcı iletişim örüntüsünün Duygusal şiddet ($r = 0.28, p < 0.001$), Ekonomik şiddet ($r = 0.26, p < 0.001$) ve Cinsel şiddet tutumlarıyla ($r = 0.17, p < 0.01$) pozitif yönde, orta düzeyde ve anlamlı ilişkilere sahip olduğuna işaret etmiştir. Buna göre, kadın katılımcıların Duygusal, Ekonomik ve Cinsel şiddete dair pozitif tutumları arttıkça eşleriyle aralarındaki yıkıcı iletişim örüntüleri artmaktadır. Ek olarak, Agresif iletişim örüntülerin de fiziksel ($r = 0.24, p < 0.001$) ve duygusal şiddetle ($r = 0.21, p < 0.001$) pozitif yönde, orta düzeyde ve anlamlı ilişkileri olduğu saptanmıştır.

Bununla birlikte, kadın katılımcılar için depresyon sonuçlarının, Yıkıcı ve Agresif iletişim örüntüleriyle pozitif ($r = 0.20, p < 0.001$), ($r = 0.26, p < 0.001$), yapıcı iletişim örüntüsüyle de negatif korelasyonu bulunmuştur ($r = -0.20, p < 0.001$). Buna göre, depresyon skoru daha fazla olan kadın katılımcıların aynı zamanda da daha Yıkıcı ve Agresif iletişim örüntülerine sahip olduğu bulunmuştur. Aynı zamanda depresyon skoru daha fazla olan kadın katılımcılar, daha az düzeyde Yapıcı iletişim örüntüsü göstermişlerdir. Depresyon skorlarının ekonomik ve cinsel şiddet tutumlarıyla arasında korelasyonlar bulunsa da etkilerinin düşük olduğu da değerlendirilmelidir sırasıyla ($r = -0.06, p < 0.01$), ($r = -0.10, p < 0.01$).

Son olarak, bulgular Şiddet Tutumu Ölçeğinin Fiziksel alt boyutunun diğer tüm alt boyutlarla pozitif yönde ve istatistiksel açıdan anlamlı ilişkileri olduğu göstermektedir. Genel şiddet ($r = 0.31, p < 0.001$), Duygusal şiddet ($r = 0.59, p < 0.001$), Ekonomik şiddet ($r = 0.27, p < 0.001$) ve Cinsel şiddet ($r = 0.21, p < 0.01$). Aynı zamanda Cinsel şiddete pozitif tutumun Duygusal ($r = 0.27, p < 0.001$) ve Ekonomik ($r = 0.18, p < 0.001$) şiddete pozitif tutumla doğru orantılı olduğu bulunmuştur. Kadın katılımcılara dair ölçek alt boyutlarının korelasyonları Tablo 6'da aktarılmıştır.

Tablo 6. Kadın Katılımcılar İçin Depresyon, Flört Şiddeti Tutumu ve İletişim Şekilleri Ölçeklerinin Alt Boyutlarının Korelasyonları

		Şiddet Tutumu					İletişim Örüntüsü			
		Genel	Fiziksel	Duygusal	Ekonomik	Cinsel	Yıkıcı	Yapıcı	Duygusal	Agresif
Şiddet Tutumu	Fiziksel	0.31**								
	Duygusal	0.14	0.59**							
	Ekonomik	0.03	0.27**	0.47						
	Cinsel	0.02	0.21**	0.27**	0.18*					
İletişim Örüntüsü	Yıkıcı	-0.04	0.12	0.28**	0.26**	0.17*				
	Yapıcı	0.11	0.05	-0.09	-0.01	-0.02	-0.28**			
	Duygusal	0.08	-0.09	-0.02	-0.11	0.11	-0.15	0.15		
	Agresif	0.07	0.24**	0.21**	0.15	-0.03	0.52**	-0.30**	-0.29**	
Depresyon		0.01	0.09	0.03	-0.06*	-0.10*	0.20**	-0.20**	-0.13	0.26**

**. p<0.001, *p<0.01

Erkekler için yürütülen analizler, Yıkıcı iletişim örüntüsünün genel şiddet haricinde tüm şiddet alt boyut tutumlarıyla pozitif yönde, orta düzeyde ve anlamlı ilişkilere sahip olduğuna işaret etmiştir, Fiziksel şiddet ($r = 0.29, p < 0.001$), Duygusal şiddet ($r = 0.29, p < 0.001$), Ekonomik şiddet ($r = 0.19, p < 0.001$) ve Cinsel şiddet ($r = 0.28, p < 0.01$).

Buna göre, erkek katılımcıların Fiziksel, Duygusal, Ekonomik ve Cinsel şiddete dair pozitif tutumları arttıkça eşleriyle aralarındaki Yıkıcı iletişim örüntüleri artmaktadır. Ek olarak, Agresif iletişim örüntüsünün de genel ($r = 0.20, p < 0.01$), fiziksel ($r = 0.23, p < 0.001$), duygusal ($r = 0.26, p < 0.001$) ve cinsel ($r = 0.21, p < 0.01$) şiddet tutumlarıyla pozitif yönde ve anlamlı ilişkileri olduğu gözlemlenmiştir.

Erkek katılımcıların depresyon sonuçlarının, Yapıcı ve Duygusal/Mantıksal iletişim örüntüleriyle negatif ($r = -0.24, p < 0.001$), ($r = -0.23, p < 0.001$) korelasyonu gözlemlenmiştir ($r = -0.20, p < 0.001$). Bu bulgu depresyon skoru daha fazla olan erkek katılımcıların ilişkilerinde daha çok Yıkıcı ve Agresif iletişim örüntülerine sahip olduğuna işaret etmektedir. Son olarak, depresyon skorlarıyla genel ve fiziksel şiddet tutumları arasında korelasyonlar gözlemlenmiştir, sırasıyla ($r = 0.30, p < 0.001$), ($r = 0.23, p < 0.001$). Analiz sonuçları Tablo 7’de aktarılmıştır.

Tablo 7. Erkek Katılımcılar İçin Depresyon, Flört Şiddeti Tutumu ve İletişim Şekilleri Ölçeklerinin Alt Boyutlarının Korelasyonları

		Şiddet Tutumu					İletişim Örüntüsü			
		Genel	Fiziksel	Duygusal	Ekonomik	Cinsel	Yıkıcı	Yapıcı	Duygusal	Agresif
Şiddet Tutumu	Fiziksel	0.59**								
	Duygusal	0.38**	0.53**							
	Ekonomik	0.33**	0.49**	0.45**						
	Cinsel	0.36**	0.58**	0.41**	0.36**					
İletişim Örüntüsü	Yıkıcı	0,11	0.29**	0.29**	0.19*	0.28**				
	Yapıcı	-0.22*	-0.13	-0.17	0.04	-0.16	-0.30**			
	Duygusal	-0.13	-0.22*	0.00	-0.07	-0.14	-0.25**	0.32**		
	Agresif	0.20*	0.23*	0.26**	0.15	0.21*	0.53**	-0.51**	-0.47**	
Depresyon		0.30**	0.23**	0.03	0.15	0.13	0.13	-0.24**	-0.23**	0.13

**. p<0.001, *p<0.01

Tüm örneklem için yürütülen analizler Yıkıcı iletişim örüntüsünün Duygusal şiddet ($r = 0.29, p < 0.001$), Ekonomik şiddet ($r = 0.23, p < 0.001$) ve Cinsel şiddet tutumlarıyla ($r = 0.24, p < 0.01$) pozitif yönde ve anlamlı düzeyde ilişkilere sahip olduğuna işaret etmiştir. Katılımcıların Duygusal, Ekonomik ve Cinsel şiddete dair pozitif tutumları arttıkça eşleriyle aralarındaki yıkıcı iletişim örüntülerinin arttığı görülmektedir. Yanı sıra, Agresif iletişim örüntüsünün de tüm şiddet tutumu alt boyutlarıyla Genel ($r = 0.15, p < 0.01$), Fiziksel ($r = 0.23, p < 0.001$), Duygusal ($r = 0.24, p < 0.001$), Ekonomik ($r = 0.16, p < 0.001$) ve Cinsel şiddetle ($r = 0.13, p < 0.01$) pozitif yönde ve anlamlı ilişkileri olduğu bulunmuştur.

Tüm örneklem için depresyon sonuçlarının, Yıkıcı ve Agresif iletişim örüntüleriyle pozitif ($r = 0.17, p < 0.001$), ($r = 0.20, p < 0.001$), yapıcı ($r = -0.21, p < 0.001$) ve duygusal/mantıksal ($r = -0.17, p < 0.001$) iletişim örüntüsüyle de negatif korelasyonu bulunmuştur. Depresyon skoru daha yüksek olan katılımcıların, aynı zamanda ilişkilerinde daha yüksek Yıkıcı ve Agresif iletişim örüntüleri kullandığı sonucuna varılmıştır. Bunun yanı sıra, depresyon skoru daha yüksek olan katılımcılar, daha düşük düzeyde Duygusal/Mantıksal ve Yapıcı iletişim örüntülerine sahip görünmektedir. Tüm örneklem için Depresyon skorlarıyla genel ve fiziksel şiddet tutumları arasında anlamlı düzeylerde korelasyonlar bulunmuştur, sırasıyla ($r = 0.17, p < 0.001$), ($r = 0.17, p < 0.001$).

Son olarak, bulgular Şiddet Tutumu Ölçeğinin tüm alt boyutlarının birbirleriyle pozitif yönde ve istatistiksel açıdan anlamlı ilişkilerinin olduğuna işaret etmektedir. Fiziksel şiddet tutumu alt boyutunun ilişkileri şu şekildedir, Genel şiddet ($r = 0.52, p < 0.001$), Duygusal şiddet ($r = 0.54, p < 0.001$), Ekonomik şiddet ($r = 0.45, p < 0.001$) ve Cinsel şiddet ($r = 0.51, p < 0.01$). Bununla birlikte, Duygusal şiddete pozitif tutumun Genel ($r = 0.29, p < 0.001$), Cinsel ($r = 0.39, p < 0.001$) ve Ekonomik ($r = 0.45, p < 0.001$) şiddete pozitif tutumla doğru orantılı olduğu bulunmuştur. Analiz sonuçları Tablo 8'de aktarılmıştır.

Tablo 8. Tüm Örneklem İçin Depresyon, Flört Şiddeti Tutum ve İletişim Şekilleri Ölçeklerinin Alt Boyutlarının Korelasyonları

		Şiddet Tutumu					İletişim Örüntüsü			
		Genel	Fiziksel	Duygusal	Ekonomik	Cinsel	Yıkıcı	Yapıcı	Duygusal	Agresif
Şiddet Tutumu	Fiziksel	0.52**								
	Duygusal	0.29**	0.54**							
	Ekonomik	0.24**	0.45**	0.48**						
	Cinsel	0.27**	0.51**	0.39**	0.36**					
İletişim Örüntüsü	Yıkıcı	0.05	0.23	0.29**	0.23**	0.24**				
	Yapıcı	-0.03	-0.02	-0.09	0.03	-0.03	-0.27**			
	Duygusal	-0.05	-0.18**	-0.03	-0.12*	-0.08	-0.20**	0.19*		
	Agresif	0.15*	0.23**	0.24**	0.16**	0.13*	0.52**	-0.37**	-0.38**	
Depresyon		0.17**	0.17**	0.03	0.05	0.03	0.17**	-0.21**	-0.17**	0.20**

**. p<0.001, *p<0.01

Ölçeklerin kendi arasındaki ilişkiler Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi ile incelendiğinde FŞTÖ ile İŞÖ arasında pozitif yönlü anlamlı bir korelasyon gözlemlenmiştir. Bir diğer deyişle katılımcıların Flört Şiddet Tutumları ve İletişim Örüntüsü sonuçlarıyla arasında güçlü bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir, ($r(264) = .258, p < 0.001$). BDE ile İŞÖ ya da FŞTÖ arasında bir ilişki görülmemiştir, ($r(266) = -.002, p = .968$; $r(267) = .101, p = .089$). Son olarak, toplam talep etme geri-çekilme iletişim örüntüsü sonucunun yıkıcı iletişim örüntüsüyle güçlü bir düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişkisi gözlemlenmiştir, $r(271) = .784, p < .001$).

FŞTÖ ölçeğinin Genel Şiddet, Fiziksel Şiddet, Ekonomik Şiddet, Duygusal Şiddet ve Cinsel Şiddet olmak üzere 5 alt boyuttaki tutumlarının tümü Pearson Korelasyon Analiziyle değerlendirildiğinde istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde bağlantılı olduğu görülmektedir. Bununla birlikte FŞTÖ genel sonucu tüm alt boyutlarla yine güçlü bir korelasyona sahiptir. İŞÖ alt boyutları Yıkıcı İletişim, Yapıcı İletişim Duygusal/Mantıksal İletişim, Agresif İletişim Örüntüleridir. Bu alt boyut sonuçlar üzerinde yaptığımız Korelasyon Analizi ölçeğin geçerliliğini teyit etmektedir.

3.3. FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMU VE DEPRESYON DÜZEYİNİN TALEP ETME GERİ ÇEKİLME ÖRÜNTÜSÜ ÜZERİNDEKİ YORDAYICI ETKİSİ

Talep Etme ve Geri Çekilme toplam sonuçları, sonuç değişkenleri olarak alınmıştır. Sonuç değişkenini yordayan değişkenler; depresyon ile flört şiddet tutumları olarak belirlenmiştir. İki yordayıcı değişken ve bir yordanan değişken ile çoklu regresyon analizleri yapılmıştır. Her çoklu regresyon analizi kadın ve erkek katılımcılar için ayrı ayrı çalıştırılmıştır ve analizlerin tümü için Enter metodu kullanılmıştır.

3.3.1. FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMU VE DEPRESYON DÜZEYİNİN ERKEK TALEP ETME KADIN GERİ ÇEKİLME İLETİŞİM ÖRÜNTÜSÜ ÜZERİNDEKİ YORDAYICI ETKİSİ

3.3.1.1. Kadın Katılımcıların Çoklu Regresyon Sonuçları

Yürütülen analizler, modelin kadın katılımcıların erkek talep etme ve kadın geri çekilme örüntüsü puanlarını istatistiksel açıdan anlamlı bir biçimde yordadığını işaret etmektedir, $F(6,141) = 2,26, p = .041, R^2 = .08$. Ancak katsayıların beta değerleri incelendiğinde modele katkının flört şiddet tutumları genel şiddet ($\beta = .01, t(146) = 0,19, p = ,850$),

fiziksel şiddet ($\beta = -.09$, $t(146) = -0,91$, $p = ,366$), duygusal şiddet ($\beta = .16$, $t(146) = 1,54$, $p = ,127$), ekonomik şiddet ($\beta = .06$, $t(146) = 0,71$, $p = ,476$) ve depresyondan ($\beta = .11$, $t(146) = 1,41$, $p = ,161$) ziyade cinsel şiddetle ilgili tutum puanından ($\beta = .19$, $t(146) = 2,26$, $p = .025$) geldiği görülmektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, kadın katılımcıların erkek talep etme ve kadın geri çekilme puanları, katılımcıların cinsel şiddete yönelik tutum puanlarındaki artış tarafından pozitif yönlü ve anlamlı düzeyde yordanmaktadır. Analiz sonuçları Tablo 9’da aktarılmıştır.

Tablo 9. Kadın Katılımcılar için Flört Şiddet Tutumunun Alt Boyutları ve Depresyon Puanlarının Erkek Talep Etme Kadın Geri Çekilme Örüntüsünü Yordayıcı Etkileri

Yordanan (Erkek Talep Etme Geri Çekilme)	Yordayıcı (Flört Şiddeti Tutumu ve Depresyon)	β	t	p
Erkek Talep Etme Kadın Geri Çekilme	FŞTÖ Genel Şiddet	,016	,189	,850
	FŞTÖ Fiziksel Şiddet	-,093	-,906	,366
	FŞTÖ Duygusal Şiddet	,163	1,537	,127
	FŞTÖ Ekonomik Şiddet	,065	,715	,476
	FŞTÖ Cinsel Şiddet	,193	2,267	,025*
	BDE	,115	1,410	,161

$F(6,141) = 2,26$, $p = .041$, $R^2 = .30$, $R^2 = .08$

BDE: Beck Depresyon Envanteri, FŞTÖ: Flört Şiddeti Tutum Ölçeği

3.3.1.2. Erkek Katılımcıların Çoklu Regresyon Sonuçları

Yürütülen analizler, modelin erkek katılımcıların erkek talep etme ve kadın geri çekilme örüntüsü puanlarını istatistiki açıdan anlamlı bir şekilde yordamadığını işaret etmektedir. Bulgular doğrultusunda, erkek katılımcıların flört şiddeti tutumları ve depresyon puanları erkek talep etme kadın geri çekilme örüntüsünü anlamlı düzeyde yordamamaktadır, $F(6,113) = 1,28$ $p = .273$, $R^2 = .06$. Modelde yer alan flört şiddeti tutumları genel şiddet

($\beta = -.20$, $t(118) = -1,77$, $p = ,079$), fiziksel şiddet ($\beta = ,034$, $t(118) = 0,24$, $p = ,812$), duygusal şiddet ($\beta = ,076$, $t(118) = 0,66$, $p = ,509$), ekonomik şiddet ($\beta = -,004$, $t(118) = -,040$, $p = ,968$), cinsel şiddet ($\beta = -,15$, $t(118) = -1,32$, $p = ,189$) ve depresyon düzeyi ($\beta = ,160$, $t(118) = 1,64$, $p = ,103$) erkek katılımcıların kadın talep etme erkek geri çekilme ilişki örüntüsünü anlamlı düzeyde yordamamaktadır. Analiz sonuçları Tablo 10'da aktarılmıştır.

Tablo 10. Erkek Katılımcılar için Flört Şiddet Tutumunun Alt Boyutları ve Depresyon Puanlarının Erkek Talep Etme Kadın Geri Çekilme Örüntüsünü Yordayıcı Etkileri

Yordanan (Erkek Talep Etme Geri Çekilme)	Yordayıcı (Flört Şiddeti Tutumu ve Depresyon)	β	t	p	R	R ²	Model F	Model p
Erkek Talep Etme Kadın Geri Çekilme	FŞTÖ Genel Şiddet	-,206	-1,772	,079				
	FŞTÖ Fiziksel Şiddet	,034	,238	,812				
	FŞTÖ Duygusal Şiddet	,076	,662	,509	,25	,06	1,28	,273
	FŞTÖ Ekonomik Şiddet	-,004	-,040	,968				
	FŞTÖ Cinsel Şiddet	-,152	-1,321	,189				
	BDE	,160	1,641	,103				

BDE: Beck Depresyon Envanteri

FŞTÖ: Flört Şiddeti Tutum Ölçeği

3.3.2. FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMU VE DEPRESYON DÜZEYİNİN KADIN TALEP ETME ERKEK GERİ ÇEKİLME ÖRÜNTÜSÜ ÜZERİNDEKİ YORDAYICI ETKİSİ

3.3.2.1. Kadın Katılımcıların Çoklu Regresyon Sonuçları

Analizler, modelin kadın katılımcıların kadın talep etme erkek geri çekilme ilişki örüntüsünün flört şiddeti tutumları ve depresyon puanları tarafından istatistiki açıdan anlamlı bir şekilde yordamadığını göstermektedir, $F(6,141) = 1.23$, $p = .294$, $R^2 = .05$.

Modelde yer alan flört şiddeti tutumları genel şiddet ($\beta = -.09$, $t(146) = -1,06$, $p = ,291$), fiziksel şiddet ($\beta = -.03$, $t(146) = -0,33$, $p = ,740$), ekonomik şiddet ($\beta = .09$, $t(146) = 0,85$, $p = ,398$), cinsel şiddet ($\beta = .06$, $t(146) = 0,77$, $p = ,440$) ve depresyon düzeyi ($\beta = -,045$, $t(146) = -,545$, $p = .586$), kadın katılımcıların kadın talep etme erkek geri çekilme ilişki örüntüsünü anlamlı düzeyde yordamamaktadır. Analiz sonuçları Tablo 11’de aktarılmıştır.

Tablo 11. Kadın Katılımcılar için Flört Şiddeti Tutumu Alt Boyutları ve Depresyon Düzeylerinin Kadın Talep Etme Erkek Geri Çekilme Örüntüsünü Yordayıcı Etkileri

Yordanan (Kadın Talep Etme Erkek Geri Çekilme)	Yordayıcı (Flört Şiddeti Tutumu ve Depresyon)	β	t	p	R	R ²	Model F	Model p
Kadın Talep Etme Erkek Geri Çekilme	FŞTÖ Genel Şiddet	-,092	-1,060	,291				
	FŞTÖ Fiziksel Şiddet	-,035	-,333	,740				
	FŞTÖ Duygusal Şiddet	,092	,847	,398	,22	,05	1,23	,294
	FŞTÖ Ekonomik Şiddet	,121	1,308	,193				
	FŞTÖ Cinsel Şiddet	,067	,774	,440				
	BDE	-,045	-,545	,586				

BDE: Beck Depresyon Envanteri

FŞTÖ: Flört Şiddeti Tutum Ölçeği

3.3.2.2. Erkek Katılımcıların Çoklu Regresyon Sonuçları

Yürütülen analizler, modelin erkek katılımcıların kadın talep etme ve erkek geri çekilme örüntüsü puanlarını istatistiki açıdan anlamlı bir şekilde yordadığını işaret etmektedir, $F(6,113) = 2,97$, $p = .010$, $R^2 = .14$. Ancak katsayıların beta değerleri incelendiğinde modele katkının flört şiddeti tutumları genel şiddet ($\beta = -.13$, $t(118) = -1,20$, $p = ,233$), fiziksel şiddet ($\beta = -.03$, $t(118) = ,203$, $p = ,839$), ekonomik şiddet ($\beta = .08$, $t(118) = ,780$, $p = ,437$), cinsel şiddet ($\beta = .17$, $t(118) = 1,59$, $p = ,115$) ve depresyon ($\beta = .04$, $t(118) = ,405$, $p = ,687$) ziyade duygusal şiddetle ilgili tutum puanından ($\beta = .22$, $t(118) = 2,09$, $p = .039$) geldiği görülmektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, erkek katılımcılarda

kadın talep etme ve erkek geri çekilme puanları, erkek katılımcıların duygusal şiddete yönelik tutum puanlarındaki artış tarafından pozitif yönlü ve anlamlı düzeyde yordandığıdır. Analiz sonuçları Tablo 12’de aktarılmıştır.

Tablo 12. Erkek Katılımcılar için Flört Şiddeti Tutumu Alt Boyutları ve Depresyon Düzeylerinin Kadın Talep Etme Erkek Geri Çekilme Örüntüsünü Yordayıcı Etkileri

Yordanan (Kadın Talep Etme Erkek Geri Çekilme)	Yordayıcı (Flört Şiddeti Tutumu ve Depresyon)	β	t	p	R	R ²	Model F	Model p
Kadın Talep Etme Erkek Geri Çekilme	FŞTÖ Genel Şiddet	-,134	-1,200	,233				
	FŞTÖ Fiziksel Şiddet	,028	,203	,839				
	FŞTÖ Duygusal Şiddet	,229	2,086	,039*	,37	,14	2,97	,010*
	FŞTÖ Ekonomik Şiddet	,082	,780	,437				
	FŞTÖ Cinsel Şiddet	,175	1,590	,115				
	BDE	,038	,405	,687				

BDE: Beck Depresyon Envanteri

FŞTÖ: Flört Şiddeti Tutum Ölçeği

3.3.3. FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMU VE DEPRESYON DÜZEYİNİN TOPLAM TALEP ETME GERİ ÇEKİLME İLETİŞİM ÖRÜNTÜSÜ ÜZERİNDEKİ YORDAYICI ETKİSİ

3.3.3.1. Kadın Katılımcıların Çoklu Regresyon Sonuçları

Yürütülen analizler, modelin kadın katılımcıların toplam talep etme-geri çekilme örüntüsü puanlarını istatistiki açıdan anlamlı bir şekilde yordadığını işaret etmektedir, $F(6,141) = 2,61$, $p = .020$, $R^2 = .10$. Ancak katsayıların beta değerleri incelendiğinde modele katkının flört şiddeti tutumları genel şiddet ($\beta = -.05$, $t(146) = -,61$, $p = ,544$), fiziksel şiddet ($\beta = -.08$, $t(146) = -,840$, $p = ,402$), duygusal şiddet ($\beta = .17$, $t(146) = 1,62$, $p = ,107$), ekonomik şiddet ($\beta = .12$, $t(146) = 1,39$, $p = ,168$) ve depresyon ($\beta = .04$, $t(146) = ,570$, $p = ,570$) ziyade cinsel şiddetle ilgili tutum puanından ($\beta = .17$, $t(146) = 2,06$, $p = .041$) geldiği görülmektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, kadın katılımcılarda

toplam talep etme-geri çekilme puanları, katılımcıların cinsel şiddete yönelik tutum puanlarındaki artış tarafından pozitif yönlü ve anlamlı düzeyde yordamaktadır. Analiz sonuçları Tablo 13'te aktarılmıştır.

Tablo 13. Kadın Katılımcılar için Flört Şiddeti Tutumu Alt Boyutları ve Depresyon Düzeylerinin Toplam Talep Etme-Geri Çekilme Örüntüsünü Yordayıcı Etkileri

Yordanan (Toplam Talep Etme Geri Çekilme)	Yordayıcı (Flört Şiddeti Tutumu ve Depresyon)	β	t	p	R	R ²	Model F	Model p
Toplam Talep Etme - Geri Çekilme	FŞTÖ Genel Şiddet	-,052	-,608	,544				
	FŞTÖ Fiziksel Şiddet	-,086	-,840	,402				
	FŞTÖ Duygusal Şiddet	,171	1,620	,107	,32	,10	2,61	,020*
	FŞTÖ Ekonomik Şiddet	,125	1,387	,168				
	FŞTÖ Cinsel Şiddet	,174	2,061	,041*				
	BDE	,046	,570	,570				

BDE: Beck Depresyon Envanteri

FŞTÖ: Flört Şiddeti Tutum Ölçeği

3.3.3.2. Erkek Katılımcıların Çoklu Regresyon Sonuçları

Yürütülen analizler, modelin erkek katılımcıların toplam talep etme-geri çekilme örüntüsü puanlarını istatistiki açıdan anlamlı bir şekilde yordamadığını işaret etmektedir. Bulgular doğrultusunda, erkek katılımcıların flört şiddeti tutumları ve depresyon puanları erkek talep etme kadın geri çekilme örüntüsünü anlamlı düzeyde yordamamaktadır $F(6,113) = 1,27, p = .277, R^2 = .06$. Modelde yer alan flört şiddeti tutumları genel şiddet ($\beta = -.21, t(118) = -1,81, p = ,072$), fiziksel şiddet ($\beta = ,038, t(118) = 0,27, p = ,788$), duygusal şiddet ($\beta = ,190, t(118) = 1,65, p = ,101$), ekonomik şiddet ($\beta = ,049, t(118) = ,441, p = ,660$), cinsel şiddet ($\beta = ,015, t(118) = ,129, p = ,898$) ve depresyon düzeyi ($\beta = ,123, t(118) = 1,26, p = .210$) erkek katılımcıların toplam talep etme-geri çekilme ilişki örüntüsünü anlamlı düzeyde yordamamaktadır. Analiz sonuçları Tablo 14'te aktarılmıştır.

Tablo 14. Erkek Katılımcılar için Flört Şiddeti Tutumu Alt Boyutları ve Depresyon Düzeylerinin Toplam Talep Etme-Geri Çekilme Örüntüsünü Yordayıcı Etkileri

Yordanan (Toplam Talep Etme Geri Çekilme)	Yordayıcı (Flört Şiddeti Tutumu ve Depresyon)	β	t	p	R	R ²	Model F	Model p
Toplam Talep Etme Geri Çekilme	FŞTÖ Genel Şiddet	-,212	-1,816	,072				
	FŞTÖ Fiziksel Şiddet	,038	,269	,788				
	FŞTÖ Duygusal Şiddet	,190	1,656	,101	,25	,06	1,27	,277
	FŞTÖ Ekonomik Şiddet	,049	,441	,660				
	FŞTÖ Cinsel Şiddet	,015	,129	,898				
	BDE	,123	1,260	,210				

BDE: Beck Depresyon Envanteri

FŞTÖ: Flört Şiddeti Tutum Ölçeği

4. BÖLÜM

TARTIŞMA

Çalışmanın bu bölümünde, istatistiki analizlerin sonuçları, araştırmanın denenceleri ve kuramsal alt yapısı çerçevesinde tartışılacaktır. Bununla birlikte çalışmanın sınırlılıkları değerlendirilecek ve konuyla alakalı gelecekte yürütülebilecek araştırmalar için öneriler sunulacaktır.

4.1. FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMU VE İLETİŞİM ŞEKİLLERİ ÖLÇEKLERİNİN ALT BOYUTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN TARTIŞILMASI

Korelasyon analizleri kadın ve erkek katılımcılar ve tüm örneklem için yapılmıştır. Ölçeklerin alt boyutları arasındaki ilişkiler araştırmanın kuramsal arka planı ve denenceleriyle genel olarak uyumlu ve istatistiksel olarak anlamlıdır.

Örneklem üstünden yapılan analizde cinsel şiddete karşı tutumun diğer tüm şiddet türlerine karşı (genel, ekonomik, fiziksel, duygusal) tutumla anlamlı bir şekilde ilişkili olduğu bulunmuştur. Yani, cinsel şiddete karşı pozitif bir tutum sahibi olmak diğer tüm şiddet türlerine karşı pozitif bir tutum sahibi olmakla ilişkilidir. Bu ilişki erkek katılımcılarda da aynı şekilde gerçekleşmiş olmasına rağmen kadın katılımcılar için cinsel şiddet tutumunun, genel şiddet tutumuyla ilişkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir, ancak diğer türler için ilişki gösterilmiştir. Dahası, kadın katılımcılar için genel şiddetin fiziksel şiddet haricinde diğer alt boyutlarla ilişkisi bulunamamıştır. Ancak erkek katılımcılar ve tüm örneklem için, genel şiddetin diğer alt boyutlarla güçlü ve istatistiksel olarak ilişkisi bulunmuştur.

Cinsiyetler arası bu farklılığın, genel şiddet sorularının sırası ve nasıl anlaşıldığı ile bir ilgisi olabilir. Genel şiddet tutumu, ölçekteki ilk 5 soru ile ölçülmektedir. Bu sorular arasında ‘Kız/Erkek arkadaşlığında şiddetin olması normal karşılanmalıdır.’, ‘Kız/Erkek arkadaşlığında ilişkinin sürdürülebilmesi için tehdit bir araç olarak kullanılabilir.’ gibi sorular yer almaktadır. Bu soruların en başta olması soruların algılanışını etkilemiş olabilir. Kadın katılımcılar için genel şiddet ve fiziksel şiddetin istatistiksel olarak ilişkisi bulunmuştur. Bunun nedeninin şiddet kelimesinin kadınlar tarafından fiziksel şiddet olarak algılanıyor olabileceği düşünülebilir. Bu farklılığın, kadın katılımcıların genel

şiddeti ölçen bu ilk 5 soruyu genel şiddet yerine özellikle fiziksel şiddet olarak anlamış olmalarından kaynaklı olabileceği düşünülebilir.

Flört Şiddeti Tutum Ölçeğindeki diğer alt boyutlarla kıyaslandığında genel şiddet tutumu, kadın ve erkekler arasında anlamlı cinsiyet farkları olmayan tek alt boyuttur (Tablo 5). Diğer tüm alt boyutlar için erkek katılımcılar kadın katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek sonuçlar almıştır. Yani erkek katılımcılar, ilişki içerisinde fiziksel, ekonomik, cinsel ve duygusal şiddete karşı kadınlara göre daha pozitif tutumlara sahipken bu genel şiddet için geçerli değildir. Bu bulgu da genel şiddet kavramının açıklayıcı gücünün diğer şiddet türlerine kıyasla daha düşük olduğuna işaret ediyor olabilir.

Güner (1996), flört istismarına maruz kalma oranının kadınlarda, erkeklere kıyasla, daha yüksek olduğunu ve şiddet uygulayanların %95'inden fazlasının erkek, şiddete maruz kalanların %90'ından fazlasının ise kadın ve çocuk olduğu ifade etmiştir (Güner, 1996). Straus'un çalışması, son 1 yıl içinde kadın üniversite öğrencilerinin %31,6'sının, erkeklerinse %24,4'ünün romantik ilişkilerinde fiziksel şiddete uğradığını göstermiştir. (Straus, 2008). Adıgeçen çalışmaların bulguları neticesinde, flört istismarı her ne kadar hem kadın hem erkek tarafından uygulanan ve maruz kalınan bir durum olsa da uygulayan tarafın daha çok erkek maruz kalan tarafın ise daha çok kadınlardan oluşmasına yönelik cinsiyet farklılığı erkek katılımcıların şiddete karşı daha pozitif bir tutuma sahip olmaları bulgumuzla açıklanabilir.

Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü ise, romantik partnerlerden birinin diğerini suçladığı, eleştirdiği ya da değişimini talep ettiği durumda, diğerinin tartışmaktan kaçması, sessiz kalması ya da geri çekilmesini içeren davranışlar sergilemesi olarak tanımlanmıştır (Christensen ve Heavey, 1990). Bu örüntü, genel olarak anlaşmazlık ve tartışmalar sırasında ortaya çıkmaktadır. Alan yazındaki çalışmalar, bu örüntünün, flört istismarı ile ilişkisi açısından, tehdit, sözlü saldırı, fiziksel saldırganlık gibi davranışlar ve üzüntü, korku, öfke gibi olumsuz duyguların görülmesini artırdığını göstermiştir (Goeke-Morey, Cummings ve Papp, 2007). Çalışmamızdan elde ettiğimiz veriler, bu kuramsal arka plan ile uyumludur. Tüm örneklem için agresif iletişim örüntüsünün, tüm şiddet alt boyutlarıyla istatistiksel açıdan anlamlı pozitif bir ilişkisi olduğu görülmüştür (Tablo 8). Ancak kadın katılımcılar için, agresif iletişim örüntüsü sadece fiziksel ve duygusal şiddet

tutumu ile ilişkilidir (Tablo 6). Erkek katılımcılar için agresif iletişim örüntüsü; genel, fiziksel, duygusal ve cinsel şiddet tutumu ile ilişkiliyse de ekonomik şiddet ile ilişkili değildir (Tablo 7). Agresif iletişim örüntüsünün şiddet alt boyutlarıyla ilişkileri beklediğimiz yöndedir. Bu örüntünün aynı zamanda yıkıcı iletişim örüntüsü ile de orta güçte anlamlı bir ilişkisi olması da beklenen yönde bir bulgudur. Zaten Feldman ve Ridley, (2000) talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün, fiziksel istismarın yordayıcılarından biri olabileceğine işaret etmiştir.

Yıkıcı iletişim örüntüsü de, genel şiddet hariç, flört şiddeti tutum ölçeğinin alt boyutlarıyla istatistiksel açıdan anlamlı bir şekilde ilişkilidir (Tablo 8). İlişki kuramcıları, talep etme-geri çekilmenin de dahil olduğu belirli iletişim biçimlerinin, problemlerin çözülmesine ve destek ifadelerinin gösterilmesine engel olduğunu, partnerlerin öfke gibi olumsuz duygularının şiddetini arttırdığını göstermişlerdir (Papp, Kouros ve Cummings, 2009). Gerek yıkıcı gerek agresif iletişim örüntüsü, talep-etme geri çekilme iletişim örüntüsünün önemli bileşenleridir ve şiddet tutumu alt boyutlarıyla ilişkili olması beklenen yöndedir. Babcock ve meslektaşları uygulanan şiddeti, geri çekilen partneri tepki göstermesi için zorlayan bir strateji olarak kavramsallaştırmışlardır (Babcock, Waltz, Jacobson ve Gottman, 1993). Bunu, talep eden pozisyonundaki partnerin, geri çekilen partner tarafından taleplerinin karşılanması isteği ve bu isteğin karşılanmaması halinde partnerinin üzerinde şiddeti bir araç olarak kullanarak taleplerinin yerine getirilmesinin sağlanması

Bununla birlikte Duygusal/Mantıksal ve Yapıcı iletişim örüntüleri birbirleriyle pozitif ilişkilendirirken Yıkıcı ve Agresif iletişim örüntüleriyle negatif ilişkilendirilmektedir. Yapıcı iletişim kuran eşler, talep etme-geri çekilme ve tartışma durumlarında ‘mümkün olan çözüm ve uzlaşma yollarını arar’ ve ‘birbirini anlamaya çalışır’. Bu iletişim örüntüsünün beklenen aksine şiddet tutumu alt boyutlarıyla, örnekleme istatistiksel açıdan anlamlı negatif ilişkisi bulunamamıştır. Genel olarak, bu ilişki kadın ve erkek katılımcılar ayrı ayrı değerlendirildiğinde de bulunamamıştır. Sonuç olarak, flört şiddet tutumunun alt boyutlarının kendi aralarında, iletişim örüntüsünün alt boyutlarının kendi aralarında ve bu öğelerin birbirleri arasında anlamlı ve beklenen yönde ilişkileri vardır.

4.2. DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERİN BAĞLI VE DİĞER DEMOGRAFİK DEĞİŞKENLERE ETKİSİNİN TARTIŞILMASI

Katılımcıların cinsiyetinin şiddet alt boyut tutumlarına olan etkisi beklenen yöndeymiş iletişim şekillerinin alt boyutlarına olan etkisi ilgi çekicidir. Kadın katılımcıların, genel şiddet tutumu hariç, fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik şiddet tutumlarının tümünün erkek katılımcılara oranla daha düşük olduğu bulgusu istatistiksel açıdan anlamlıdır (Tablo 5). Daha önce de belirtildiği üzere, kadına şiddet toplumsal bir sorundur ve son yıllarda bu konu daha görünür ve tartışılır hâle geldiği için kadınların şiddeti erkeklerden daha yanlış buluyor olması beklenebilir.

Genel olarak ilişkilerde kadının talep eden erkeğin ise geri çekilen rollerde olduğu öne sürülmektedir (Christensen, 1998; Napier, 1978). Alan yazındaki çalışmalar, kadının talep eden erkeğin geri çekilen iletişim örüntüsünün erkeğin talep eden kadının geri çekilen yaygın olarak görüldüğünü ortaya koymuştur (Christensen, Eldridge, Catta-Preta, Lim ve Santagata, 2006; Christensen ve Heavey, 1990). Ancak çalışmamızda, erkek katılımcılar yapıcı iletişim örüntüsünde kadın katılımcılardan daha yüksek bir sonuç almıştır (Tablo 4). Bu bulgunun birden çok sebebi olabilir. Yapıcı iletişim kuran partnerler, tartışma durumlarında mümkün olan çözüm ve uzlaşma yollarını arayıp birbirlerini anlamaya çalıştığını söylemektedirler. Bu bulgu, Gottman ve Levenson'un bireysel farklılıklar yaklaşımına göre değerlendirilebilir. Çatışma esnasında erkekler kadınlara göre daha fazla uyarılmaktadır. Erkek katılımcılar, artan kortizol seviyesi nedeniyle bu uyarılmayı en aza indirmek yönündeki istekleri doğrultusunda daha çok geri çekilme davranış biçimlerini benimsemekte ve uygulamaktadır.

Bununla birlikte, Gilligan'ın ve Rubin'in toplumsal roller yaklaşımlarının toplumumuza uyarlanması da bu bulguyu açıklayabilir (Gilligan, 1982; Rubin, 1983). Toplumumuzda erkeklerin romantik ilişkilerde duygularını ve duygusal beklentilerini eşlerine açmaktan kaçındığı, daha rasyonel olduğu, kadınların ise daha duygusal iletişim kurduğu önyargısı süregelmektedir. Eşlerinin taleplerini reddettikleri veya eşleriyle tartıştıkları durumlarda, erkek katılımcılar daha az duygusal ve daha rasyonel reaksiyon gösterdikleri için kendilerini yapıcı bir şekilde karşı tarafa açıkladıklarını düşünüyor olabilir.

Papp ve meslektaşlarının belirttiği üzere, talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü süregeldikçe eşlerin öfke ve diğer olumsuz duygularının şiddetini arttırıyor ve sonunda flört istismarına dönüşüyor olabilir. (Papp, Kouros ve Cummings, 2009). Duygusal/Mantıksal iletişim örüntüsünde ise kadın katılımcılar, erkek katılımcılardan daha yüksek sonuç almıştır.

Ailelerin sosyoekonomik durumlarının katılımcıların depresyon sonuçlarına etkisi olduğu bulunmuş, iletişim örüntüsü ve şiddet tutumlarında omnibus ANOVA'da bulunamamıştır. Post hoc analizler göstermektedir ki genel olarak ailenin daha iyi bir sosyoekonomik duruma yani daha yüksek gelire sahip olması, BDE'de daha düşük sonuçlar alması üzerinde etkili olmaktadır. Bu eğilim beklenen yöndedir. Düşük gelirle ihtiyaçların yeterince karşılanamıyor veya daha az karşılanabiliyor olması, bireylerin hayat kalitesini ve dolayısıyla mutluluk düzeylerini etkileyebilmektedir.

Aile içi şiddetin daha düşük sosyoekonomik gruplarda daha sık ortaya çıktığı bulgusu, çalışmamızdaki analizlerle de gösterilmiştir (Allen ve Strauss, 1979). 2000-4000 TL gelire sahip ailelerin çocuklarının diğer tüm üst gelirlere kıyasla cinsel şiddet tutumları daha pozitifdir. Bu bulgu beklenen yöndedir. Ancak gelir düzeyinin cinsel şiddet tutumunu, ekonomik şiddet tutumundan daha fazla etkiliyor olması toplumdaki eşitsizliklerin bireyleri sadece ekonomik şiddete değil cinsel şiddete karşı da daha savunmasız hâle getirdiğini göstermektedir. Ancak sosyoekonomik durumun, diğer şiddet tutumları ve iletişim şekilleri alt boyutlarına etkisi bulunamamıştır.

Psikiyatrik tanısı olan katılımcıların depresyon sonuçlarının tanısı olmayan katılımcılara göre daha yüksek olduğu bulgusu beklenen yöndedir. Aynı zamanda tanı sahibi olmanın cinsel ve ekonomik şiddet tutumlarının daha pozitif olmasını da yordadığı görülmektedir. Ancak bu analizin örneklem sayıları arasındaki farklılık, bu bulgu üzerinden güvenilir çıkarımlar yapmamayı gerektirmektedir.

4.3. FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMU VE DEPRESYON DÜZEYİNİN TALEP ETME-GERİ ÇEKİLME ÖRÜNTÜSÜNÜ YORDAYICI ETKİSİNİN TARTIŞILMASI

Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü, ilişkideki tarafların birinin diğerinden değişim talep ettiği diğerinin ise tepki olarak kendini geri çektiği davranışlar bütünüdür ifade etmek için kullanılmaktadır (Christensen ve Heavey, 1990). Alan yazında talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün çiftlerin sorun çözme yöntemleri arasındaki en yıkıcı örüntü olduğu belirtilmiştir (Heavey, Layne ve Christensen, 1993). Toplam talep etme-geri çekilme puanının, yıkıcı iletişim örüntüsü puanıyla olan pozitif yöndeki güçlü ve anlamlı ilişkisi yönündeki bulgumuz bu genel kanıyı desteklemektedir. Bu tür iletişimin süregelmesinin yıkıcı etkilerinin ilişkileri uzun vadede sonlanmaya sürükleyebileceği, ya da en azından sağlıklı olarak değerlendirebileceğimiz bir ilişkilenebilir yönlendireceği düşünülebilir. Bu anlamda bu iletişim örüntüsünün anlaşılması, klinik uygulamalar açısından önem taşımaktadır. Zaten yüksek ilişki sıkıntısının (relationship distress) daha fazla talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü kullanımıyla ilişkisi gösterilmiştir (Eldridge ve Christensen, 2002).

Bu tarz bir iletişim örüntüsüne sahip olmak sadece ilişkiye değil aslında buna maruz kalan bireylere de zarar vermektedir. Kiecolt-Glaser ve arkadaşlarının özellikle kadının talep ettiği erkeğin geri çekildiği ilişkilerin stres tepkisine, uyku bozukluğuna, enerji düşüklüğüne, bağışıklık sisteminin zayıflamasına ve depresyona yol açabildiğine yönelik bulguları bu bağlamda çok önemlidir. Bu bulgular, çalışmanın uygulamalı klinik açısından önemini çift terapisi ile sınırlı olmadığını ortaya koymaktadır.

Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün sadece depresyonla değil, aynı zamanda ilişkilerde uygulanan şiddete karşı bireylerin tutumları ile ilişkisinin nasıl olduğu merak edilen bir konudur. İlişkilerinde bu örüntünün bulunduğu bireylerin ilişkileri içerisinde hali hazırda duygusal bir şiddet olduğu düşünülebilir. Üstelik çiftler arasındaki iletişimin yıkıcı olması diğer şiddet türlerine karşı da pozitif bir tutuma yol açabilir.

Alan yazındaki farklı çalışmalar talep etme-geri çekilme örüntüsünde cinsiyete bağlı farklar bulmuştur (Christensen, 1988; Christensen ve Heavey, 1990; Papp, Kouros ve Cummings, 2009; Peplau ve Gordon, 1985; Uebelacker, Courtnage ve Whisman, 2003). Bu cinsiyet farklarından dolayı hem iletişim örüntüsünde talep etme-geri çekilme rollerinin hem de grupların kadın ve erkek katılımcılar olarak ayrı ayrı incelenmesi

kuramsal açıdan önemlidir. Bulgularımız bu ayrıştırmanın önemini altını çizer niteliktedir.

Kadın ve erkek katılımcıların ilişkilerinde talep etme ve geri çekilme iletişim örüntülerinin depresyon ve flört şiddeti alt boyutları tarafından yordayıcılığının incelenmesi, talep-etme geri çekilme boyutlarının etkileşimde olduğu psikopatolojik ve cinsiyete bağlı faktörlerin ele alınması açısından önemlidir. Elde edilen sonuçlar, kadın katılımcılarda erkek talep etme-kadın geri çekilme iletişim örüntüsünün (Tablo 9) ve toplam talep etme-geri çekilme örüntüsünün (Tablo 13) flört şiddeti alt boyutlarından cinsel şiddete ilişkin tutum tarafından anlamlı düzeyde yordandığı sonucu elde edilmiştir. Öte yandan, erkeklerde ise kadın talep etme-erkek geri çekilme (Tablo 12) ve toplam talep etme-geri çekilme düzeylerinin (Tablo 14) yordayıcısının flört şiddetinde duygusal şiddet boyutu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte hem erkek hem de kadın katılımcılar için depresyon puanlarının talep etme- geri çekilme iletişim örüntüsünü anlamlı düzeyde yordamadığı sonucu elde edilmiştir. Kadınların cinsel şiddete ilişkin pozitif tutuma sahip oluşu, kendilerinin geri çekilen, erkeklerin talep eden rolde olduğu durumları açıkladığı görülmektedir. Erkeklerde ise bu etkinin özellikle duygusal şiddette olması ilgi çekicidir. Erkeklerin ise bu modelde, duygusal şiddete ilişkin pozitif tutumların partnerlerinin talep eden ve kendilerinin geri çekilen oldukları iletişim örüntüsünde anlamlı etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Şiddet alt boyutları arasındaki farklılık kadın ve erkeğin toplumdaki algılanan yeri ve rolleri açısından anlaşılabilir. Talep ettiği fakat eşinin geri çekildiği durumlarda erkek, toplumda da bunun bazı kesimlerce meşru görülen bir hareket olmasından güç olarak fiziksel şiddete başvurabilir ve bunu meşru bulabilir. Kadın bedeni üzerinde hakimiyet kurma ve denetleme hakkını kendine gören eril iktidarın egemen olduğu toplumlarda kadınların cinsel şiddeti, özellikle de erkeğin cinsel taleplerini karşılamadıkları durumlarda daha mazur görmeleri de toplumun sosyokültürel etkilerinden kaynaklanıyor olabilir. Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün şiddetle ilgili tutumlarla olan ilişkisinin, talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün çiftlerde çatışmalara yol açan zarar verici örüntüler olmasıyla ilişkilendirilmektedir (Christensen ve Shenk, 1991). Örneğin, talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü tutarlı bir biçimde fiziksel stres, sözel şiddet, saldırganlık, olumsuz duyguların şiddetli bir biçimde deneyimlenmesi gibi

kişilerin öfkelerini kontrol edememelerine yol açabilecek yıkıcı iletişim kalıplarını benimsedikleri ileri sürülmektedir. Bu doğrultuda, şiddete ilişkin tutumların çatışma çözümlenmeden kaçınma ve yıkıcı iletişim örüntülerinin bir sonucu olarak değerlendirilebilecek bir değişken olması sebebiyle kişilerin talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü geliştirmede bir etkisi olup olmadığı bu araştırmada ele alınmış ve bulguların belirtilen görüşle tutarlılık gösterdiği görülmüştür (Papp, Kouros ve Cummings, 2009).

Kadının depresyon düzeyinin talep etme- geri çekilme iletişim örüntüsü üzerinde yordayıcı bir etkisi görülemediği görülmüştür. Erkek katılımcılar için benzer olarak, depresyon düzeyinin talep etme-geri çekilme iletişim örüntülerini anlamlı düzeyde yordamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonucun, cinsiyet için benzer şekilde anlamlı bulunmamasının bu alanda bir cinsiyet farklılığı olmadığına dair önemli bir bulgu olduğu düşünülmektedir. Literatürde ise talep etme-geri çekilme dahil olmak üzere belirli iletişim örüntüleri, sorunların çözümünü ve destek olmaya ilişkin davranışları olumsuz etkilerken; partnerlerin öfkelerini ve diğer olumsuz duygularını artırabilir, bu yüzden ilişkide işlev sorunları ve sorunların bir döngü haline dönüşmesi söz konusu olabilmektedir. Yapılan bir araştırma, erkeklerin ve kadınların depresyon belirtilerinin, geçmişe dönük kadın talep etme-erkek geri çekilme iletişim örüntüleri ile pozitif yönde ilişkili olduğunu, ancak erkek talep etme ve kadın geri çekilme iletişim örüntüsünün eşlerin depresyon düzeyleriyle ilişkili olmadığı bulunmuştur (Uebelacker, Courtnage, & Whisman, 2003).

4.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARININ TARTIŞILMASI VE GELECEK ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER

Bu çalışma, örnekleme üniversite öğrencileri olduğu için yaş aralığı bakımından kısıtlıdır. Bu kısıtlılık, çalışmanın genellenebilirliğinin önünde engel teşkil etmektedir. Genç yetişkinlik yaşlarındaki ilişkilerin dinamikleri ve bu ilişkilerde yaşanan şiddet ile orta yaş ilişkileri, evliliklerinde yaşananların benzer olmaması çok olasıdır. Bu sebeple bulgularımızın toplumun tamamına genellenmesi mümkün değildir. Benzer bir şekilde örneklemin Hacettepe Üniversitesi'nden olması, bulguların bu yaş aralığındaki herkese genellenmesini de engellemektedir. Bununla birlikte, örneklemin küçüklüğü anne, baba

ve romantik partner eğitim düzeylerinin, çalışmanın ilgili değişkenlerine etkilerinin araştırılmasını engellemiştir.

Çalışmamızın bir diğer kısıtlaması, verilerin anket aracılığıyla toplanmış olmasıdır. Bu yöntemle nedensellik çıkarımlarına bağımsız değişkenin manipülasyon uygun olmadığı için verilerin incelenmesi daha çok ilintisel ilişkiler üzerinden yapılabilmektedir. Bununla birlikte ifade edilmesi gerekir ki öz bildirim dayalı veri toplama araçlarının hata oranı daha yüksek olduğundan verinin güvenilirliğini kısıtlamaktadır. Verilerin sınıf ortamında araştırma yürütücüsü tarafından toplanmış ve elle bilgisayara aktarılmış olması, dışlama ölçütü varlığı ve eksik/hatalı anket doldurulması sonucu çıkarılan katılımcıların olması gibi etmenler karıştırıcı metodolojik sıkıntı değişkenlerin kontrolünü sınırlamıştır.

Gelecek araştırmalar, bu araştırmanın sınırlılıklarını giderecek ya da en aza indirecek yöntemler kullanılmalıdır. Çalışmanın toplumsal boyutta genellenebilir olması için yaş aralığı genişletilmeli ve Türkiye'nin başka şehir ve eğitim kurumlarında yürütülmelidir. Gelecek çalışmalar, demografik değişkenlerin tümünün araştırılan değişkenlere etkisinin görülebilmesi için daha geniş örneklerle yürütülmelidir. Toplanan demografik değişkenlerin kapsamı genişletilmelidir.

Gelecek çalışmalar, çalışmamıza dahil olanların yanı sıra bireysel gelir durumu, not ortalaması, sosyal medya kullanımı gibi değişkenleri de ölçebilir. Gelecek çalışmalarda etkisi araştırılması gereken bir diğer önemli unsur, çalışmanın LGBTİ (lezbiyen, gey, biseksüel, transseksüel, interseks) bireyler de dahil edilerek ve onların cinsel yönelimi göz önünde bulundurularak gerçekleştirilmesi olacaktır. Çalışmamız romantik ilişkinin kadın ve erkek arasında yaşandığı heteroseksüel ilişkiler baz alınarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın bu şekilde yürütülmesi, heteronormatif değerler doğrultusunda romantik ilişkiyi kadın-erkek arasındaki ilişki olarak ele alma düşüncesinden ziyade, özellikle talep etme geri çekilme iletişim örüntüsünün oldukça yeni bir kavram olması, dolayısıyla kuramsal çerçeve için yararlandığımız alanyazındaki kaynakların sınırlı ve hemen hepsinin heteroseksüel çiftler temel alınarak gerçekleştirilmiş olmasıdır.

Bu çalışmada yeterince kontrol edilememiş karıştırıcı değişkenlerin kontrolü, gelecek çalışmalarda dikkatlice deney desenine eklenmelidir. Katılımcılar formları toplu hâlde sınıf ortamında değil, internet ortamında doldurmalı ve eksik anket doldurulması engellenmelidir. Bununla birlikte, öz bildirim yöntemlerinin yanı sıra araştırmacılar yüz

yüze görüşme yöntemiyle de veri toplamalıdır. Gelecek çalışmalar nedensellik çıkarımlarına uygun olacak şekilde tasarlanmalıdır.

Son olarak, çalışmamız ikili ilişkiler hakkında olmasına rağmen, ilişkilerin tek tarafı ile yürütülebilmiştir. Dolayısıyla öz bildirimde bulunan katılımcıların partnerleri hakkındaki değerlendirmeleri tek tarafı olarak toplanmıştır. Gelecek çalışmaların, çiftler arasında uyumsuzluk olup olmayacağını görülmesi ve bulguların zenginliği ve güvenilirliği açısından, romantik ilişkilerin iki tarafını da içermesi faydalı olabilir.

4.5. KLİNİK DOĞURGULAR

Araştırma bulgularının klinik açıdan katkıları değerlendirildiğinde, ilişkilerde yaşanan çatışmalar ve işlev sorunlarında kritik rol oynayan belirli iletişim örüntülerinin farkına varılması tedavi protokollerinde öncelikli olarak göz önünde bulundurulması gereken durum olduğu düşünülebilir. Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün depresyon ve eşin ilişkiyi bitirmeye yönelik tutumlarıyla ne kadar bağlantılı olduğunu anlamının önemi büyüktür. Bu ilinti klinisyenlerin bu problemi yaşayan çiftleri tedavi etmelerinde oldukça önemli rol oynamaktadır. Talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünün sıkça kullanılması, eşleri ilişkilerini sonlandırmaya doğru götürebilir. Ayrıca, talep etme geri çekilme iletişim örüntüsü üzerinde bireylerin depresyon düzeyinin ve şiddet davranışlarına dair tutumlarının etkisinin anlaşılmasına yönelik olan bu çalışma, çift ve aile terapistlerine tedavi protokollerinde yol gösterici olabilme potansiyeline sahiptir.

Alanyazında talep etme geri çekilme iletişim örüntüsü üzerine yapılmış olan çalışmalarda her ne kadar bu iletişim örüntüsünün çiftlerin ilişkileri için yıkıcı sonuçlar doğurabilecek bir etkileşim biçim olduğu belirtilse de, talep etme geri çekilme iletişim örüntüsünün depresyon ve flört şiddetine yönelik tutumla ilişkilerine yeterince yer verilmemiştir. Depresyon düzeyi ve flört şiddetine tutum gibi bu örüntüyle etkileşim içerisinde bulunan değişkenlerin talep etme geri çekilme iletişim örüntüsüyle ilişkilerinin incelenmesinin alanyazın için önemli fayda sağlayabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmanın bulguları, flört şiddeti, depresyon ve talep etme geri çekilme iletişim örüntüsünün ilişkilerine odaklanan önceki çalışmalarla benzerlik taşımakta ve bu yöndeki bulguları desteklemektedir. Depresyon düzeyi ve talep etme geri çekilme iletişim örüntüsü arasında anlamlı bir ilişki olduğu çalışmalarda ortaya konmaktadır. Bunun yanısıra, flört şiddetine yönelik tutumun talep etme geri çekilme örüntüsüyle bağlantılı olduğu gösterilmiştir.

Çalışmalar depresyonun bir ilişkideki duygusal harmoni ve bağları bozan önemli nedenlerden biri olduğuna işaret etmektedir. Ek olarak, eşlerin her birinin flört şiddetine yönelik tutumları çiftler arasında talep etme geri çekilme iletişim örüntüsünü farklı biçimlerde etkilemektedir. Bununla birlikte, önceki çalışmalar da göstermektedir ki,

depresyon ile talep etme geri çekilme iletişim örüntüsü ve flört şiddeti ile talep etme geri çekilme iletişim örüntüsü arasındaki ilişkiler tek yönlü olarak gerçekleşmemektedir. Depresyon ve flört şiddet tutumu talep etme geri çekilme örüntüsünü etkileyebileceği gibi, talep etme geri çekilme iletişim örüntüsü de depresyon düzeyi ve flört şiddeti üzerinde etkiye sahip olabilmektedir. Depresyon, her ne kadar bireysel bir sağlık sorunu gibi görünse de bireyin çevresiyle ilişkilerinden etkilenmektedir. Kişiler arası çatışmalar ve ilişki sorunları bireyin depresyon düzeyini artırabilmektedir. Talep etme geri çekilme iletişim örüntüsünün eşin depresyonu ve ilişki işlevselliği arasındaki bağlantıda önemli bir mekanizma olabileceği belirtilmiştir. Yıkıcı etkileri olan talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsünü kullanan çiftlerin kullanmayanlara göre ilişkilerinde daha depresif oldukları öngörülmektedir. Buna bağlı olarak, depresyon teşhisiyle tedavi gören ancak ilişkideki talep etme veya geri çekilme davranış biçimlerine maruz kalan eşin tedavi protokolleri bu bilgiler doğrultusunda tekrar değerlendirilerek daha doğru bir yaklaşımla terapi süreci yürütülebilir. Ek olarak, bireysel terapi yerine çift terapisi tercih edilebilir ve diğer eşin de terapiye yönlendirilmesi sağlanabilir ya da bireysel terapi çift terapisiyle desteklenme yoluna gidilebilir.

Bu çalışma sonuçları değerlendirilecek olduğunda, talep etme geri çekilme iletişim örüntüsünün yıkıcı etkilerini yaşayan çiftlerin tedavi protokollerinde, eşlerin flört şiddetine yönelik tutumları ve depresyon düzeylerinin detaylıca değerlendirilmesi, onların tedavi süreçlerinde gerek anamnez alırken gerekse de tedavi planlamasında daha etkili rol oynayacaktır.

Çalışmamız bulguları neticesinde ulaştığımız önemli sonuçlardan biri de cinsiyetin flört şiddet tutumu ve talep-etme geri çekilme iletişim örüntüsü üzerinde yarattığı farklılıklardır. Kadın katılımcılarda erkek talep etme-kadın geri çekilme iletişim örüntüsünün ve toplam talep etme-geri çekilme örüntüsünün cinsel şiddete ilişkin tutumlarından, erkeklerde ise kadın talep etme-erkek geri çekilme ve toplam talep etme-geri çekilme düzeylerinin duygusal şiddet tutumlarından etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, kadınların cinsel şiddete ilişkin pozitif tutuma sahip oluşunun kendilerinin geri çekilen, erkeklerin talep eden rolde olduğu durumları, erkeklerin ise duygusal şiddete ilişkin pozitif tutumların partnerlerinin talep eden kendilerinin geri

çekilen oldukları durumları ortaya koyduğunu göstermektedir. Cinsiyete bağlı ortaya çıkan bu farklılıklar, talep etme geri çekilme örüntüsünün hakim olduğu ilişkisel sorunlar sebebiyle terapi sürecinde olan danışanların cinsiyetleri ile duygusal ve cinsel şiddete yönelik tutumlarını değerlendirmek gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, danışanlara başta cinsel şiddet ve duygusal şiddet tutumları olmak üzere flört şiddet tutumu alt boyutlarına ilişkin psikoeğitim verilmesi tedavinin etkinliğini arttırabilecektir. Yukarıda ele alınan değerlendirmeler ışığında, çalışmanın klinik uygulama açısından önemli klinik doğurguları olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ

Bu çalışmada katılımcıların demografik bilgileri, flört şiddeti tutumları, iletişim örüntüleri, depresyon düzeyleri ve bu değişkenler arası ilişkiler incelenmiştir. İlk olarak, ilgili ölçeklerin alt boyutları arasındaki ilişkiler incelenmiş ve örneklem düzeyinde şiddet tutumu alt boyutlarının kendi aralarında beklenen şekilde pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Yıkıcı ve agresif iletişim örüntülerinin kendi aralarında pozitif, yapıcı ve duygusal/mantıksal iletişim örüntüleriyle negatif ilişkili olduğu bulunmuştur. Devamında örneklem dağılımları yeterli olan demografik değişkenlerin bu ölçek sonuçları üzerindeki etkilerini görmek için t-testler ve Tek Yönlü Varyans Analizleri yapılmıştır. Cinsiyetin genel haricinde diğer şiddet alt boyutlarına ait tutumlar üzerinde, yapıcı ve duygusal/mantıksal iletişim örüntülerinde etkisinin olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte gelir düzeyinin cinsel ve ekonomik şiddet tutumlarının üzerinde etkisi de bulunmuştur. Gelir düzeyi aynı zamanda depresyon düzeyleri üzerinde de etkiye sahiptir.

Çalışmanın devamında flört şiddeti tutumları ile bireyin depresyon düzeyinin ilişkide talep etme-geri çekilme iletişim örüntüsü üzerinde pozitif yönlü bir yordayıcı etkisi olacağı hipotezi test edilmiş ve kadın katılımcıların erkek talep etme kadın geri çekilme örüntüleri ile toplam talep etme geri çekilme ve erkeklerin kadın talep etme erkek geri çekilme boyutları ile toplam talep etme geri çekilme olmak üzere hipotezleri destekleyen yönde sonuçlara ulaşılmıştır. Genel olarak depresyon düzeyi ve flört şiddetine ilişkin tutumların alt boyutları kullanılarak yapılan çoklu regresyon modelinin sonuçları doğrultusunda, kadın katılımcılarda erkek talep etme kadın geri çekilme ve toplam talep etme geri çekilme iletişim örüntülerinin, kadınların cinsel şiddete ilişkin tutumları tarafından pozitif yönlü ve anlamlı düzeyde yordanmaktadır. Kadın katılımcıların cinsel şiddete yönelik pozitif tutumlarının erkek talep etme ve kadın geri çekilme ile toplam talep etme geri çekilme düzeylerindeki artışla pozitif yönlü etkileşimi olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, erkeklerde, kadın talep etme erkek geri çekilme ve toplam talep etme geri çekilme boyutlarının duygusal şiddete ilişkin tutumlarla anlamlı bir etkileşim içerisinde olduğu; erkek katılımcıların duygusal şiddete ilişkin pozitif tutumlarının kadın talep etme erkek geri çekilme ve toplam talep etme geri çekilme boyutlarını pozitif yönlü ve anlamlı düzeyde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak, bu çalışma hem incelenen değişkenler arası ilişkiler hem demografik değişkenlerin bağımlı değişkenlere etkisi açısından çok ilgi çekici bulgulara sahiptir. Bununla birlikte, çalışmamızın gelecek araştırmalarca daha kontrollü ve daha deneysel yöntemlerle yapılarak bu bulguları daha geniş örneklerle tekrarlaması gereklidir. Bu çalışma hem bulguları ile alanyazın ve gelecek araştırmalar için hem de yakın ilişkilerdeki şiddet tutumu ve depresyonun çiftler arasındaki talep etme geri çekilme iletim örüntüsü başta olmak üzere yıkıcı iletişim örüntülerini yordayabileceğinin anlaşılması bakımından klinik uygulama alanında değerlidir.

KAYNAKÇA

- Akdemir, A., Türkçapar, M. H., Örsel, S. D., Demirergi, N., Dag, I., ve Özbay, M. H. (2001). Reliability and validity of the Turkish version of the Hamilton Depression Rating Scale. *Comprehensive psychiatry*, 42(2), 161-165.
- Allen, C., ve Straus, M. A. (1979). Resources, Power and Husband-Wife Violence, MA Strauss ve G. T. Hotaling (eds), *The Social Causes of Husband-Wife Violence*.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Washington, DC.
- Aslan D, Vefikuluçay D, Zeyneloğlu S, Erdost T, Temel F. (2008). Ankara'da İki Hemşirelik Yüksekokulunun Birinci ve Dördüncü Sınıflarından Okuyan Öğrencilerinin Flört İstismarına Maruz Kalma, Flört İlişkilerinde Şiddet Uygulama Durumlarının ve Bu Konudaki Görüşlerinin Saptanması Araştırması. *Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma Merkezi*. Ankara
- Babcock, J. C., Waltz, J., Jacobson, N. S., ve Gottman, J. G. (1993). Power and violence: The relation between communication patterns, power discrepancies, and domestic violence. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 61, 40-50.
- Babcock, J. C., Miller, S. A., ve Siard, C. (2003). Toward a typology of abusive women: Differences between partner-only and generally violent women in the use of violence. *Psychology of Women Quarterly*, 27(2), 153-161.
- Baltacı, D., Karakılıç, O., ve Kara, İ. H. (2016). Depresyon ve intihar girişimi ile vitamin B12 ve kolesterol değerleri arasındaki ilişki. *PRUSIAS TIP DERGİSİ*, 1(1), 28-36.
- Baucom, D. H., ve Adams, A. N. (1987). Assessing communication in marital interaction. *Assessment of marital discord*, 139-181.
- Baucom, D. H., Notarius, C. I., Burnett, C. K., ve Haefner, P. (1990). *Gender differences and sex-role identity in marriage*, 150-171.
- Baucom, B., Eldridge, K., Jones, J., Sevier, M., Clements, M., Markman, H., ... & Christensen, A. (2007). Relative contributions of relationship distress and depression to communication patterns in couples. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 26(6), 689-707.
- Baucom, B. R., Atkins, D. C., Eldridge, K., McFarland, P., Sevier, M., ve Christensen, A. (2011). The language of demand/withdraw: Verbal and vocal expression in dyadic interactions. *Journal of Family Psychology*, 25(4), 570-580
- Bandura, A. (1973). *Aggression: A social learning analysis*: Prentice-Hall.

- Beck, A. T., ve Beamesderfer, A. (1974). *Assessment of depression: The depression inventory*. P. Pichot ve R. Olivier-Martin (Eds.), Oxford, England: S. Karger.
- Bender, K. ve Roberts, A. R. (2007). Battered women versus male batterer typologies: Same or different based on evidence-based studies? *Aggression and Violent Behavior*, 12(5), 519-530.
- Baldan, G., ve Akış, N. (2017). Flört Şiddeti. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 43(1), 41-44.
- Berns, S. B., Jacobson, N. S., ve Gottman, J. M. (1999). Demand–withdraw interaction in couples with a violent husband. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 67(5), 666-674.
- Bryne, M., Carr, A. ve Clark, M. (2004). Power in relationships of women with depression. *Journal of Family Therapy*, 26, 407-429.
- Byrne, B. M. (2013). *Structural equation modeling with AMOS: basic concepts, applications, and programming*, Second Edition: Taylor ve Francis.
- Cavanaugh, C. E., Messing, J. T., Petras, H., Fowler, B., Flair, L. L., Kub, J., ve Campbell, J. C. (2012). Patterns of violence against women: A latent class analysis. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 4(2), 169-176.
- Christensen, A. (1988). *Dysfunctional interaction patterns in couples*. In P. Noller & M. A. Fitzpatrick (Eds.), *Monographs in social psychology of language, No. 1. Perspectives on marital interaction* (p. 31–52). Multilingual Matters
- Christensen, A., ve Heavey, C. L. (1990). Gender and social structure in the demand/withdraw pattern of marital conflict. *Journal of personality and social psychology*, 59(1), 73.
- Christensen, A., & Shenk, J. L. (1991). Communication, conflict, and psychological distance in nondistressed, clinic, and divorcing couples. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 59(3), 458–463.
- Christensen, A. ve Heavey, C. L. (1993). Gender differences in marital conflict: The demand/withdraw interaction pattern. Sage Publications, Inc.
- Christensen, A., Eldridge, K., Catta-Preta, A. B., Lim, V. R., & Santagata, R. (2006). Cross-cultural consistency of the demand/withdraw interaction pattern in couples. *Journal of Marriage and Family*, 68(4), 1029-1044.
- Coker, A. L., Davis, K. E., Arias, I., Desai, S., Sanderson, M., Brandt, H. M., ve Smith, P. H. (2002). Physical and mental health effects of intimate partner violence for men and women. *American journal of preventive medicine*, 23(4), 260-268.
- Daigneault, I., Hébert, M., ve McDuf, P. (2009). Men’s and women’s childhood sexual abuse and victimization in adult partner relationships: A study of risk factors. *Child Abuse ve Neglect*, 33(9), 638-647.

- Dutton, D. G., Corvo, K. N., ve Hamel, J. (2009). The gender paradigm in domestic violence research and practice part II: The information website of the American Bar Association. *Aggression and Violent Behavior*, 14(1), 30-38.
- Gabriel, B., Beach, S. R., & Bodenmann, G. (2010). Depression, marital satisfaction and communication in couples: Investigating gender differences. *Behavior Therapy*, 41(3), 306-316.
- Goeke-Morey, M. C., Cummings, E. M., ve Papp, L. M. (2007). Children and marital conflict resolution: Implications for emotional security and adjustment. *Journal of Family Psychology*, 21, 744-753.
- Gottman, J.M., ve Levenson, R.W. (1986). Assessing the role of emotion in marriage. *Behavioral Assessment*, 8, 31- 48.
- Gültekin, F. ve Arıcıoğlu, A. (2017). Üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve sosyal bağlılık ilişkisi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 7(2), 373-384.
- Güner, İ. (2007). *Çatışma Çözme Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Grup Rehberliğinin Lise Öğrencilerinin Saldırganlık ve Problem Çözme Becerileri Üzerine Etkisi*. Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hisli, N. (1984). Beck Depresyon Envanteri'nin Türkçe'ye uyarlaması Üzerine Bir Çalışma. *Psikoloji Dergisi*, 4(22), 118-126.
- İftar, M. (2016). *Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutum ve Davranışları* (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Muğla).
- Jin, X., Eagle, M., ve Yoshioka, M. (2007). Early exposure to violence in the family of origin and positive attitudes towards marital violence: Chinese immigrant male batterers vs. controls. *Journal of Family Violence*, 22(4), 211-222.
- Dixon, L. ve Browne, K. (2003). The heterogeneity of spouse abuse: A review. *Aggression and Violent Behavior*, 8(1), 107-130.
- Dobash, R. P., Dobash, R. E., Wilson, M., ve Daly, M. (1992). The myth of sexual symmetry in marital violence. *Social Problems*, 39(1), 71-91.
- Garcia-Moreno, C., Heise, L., Jansen, H. A., Ellsberg, M., ve Watts, C. (2005). Violence against women. *Science*, 310(5752), 1282-1283.
- García-Moreno, C., Jansen, H. A. F. M., Ellsberg, M., Heise, L., ve Watts, C. (2005). WHO multi-country study on women's health and domestic violence against women. Geneva: World Health Organization, 204, 1-18.
- Gelles, R. J., ve Maynard, P. E. (1987). A structural family systems approach to intervention in cases of family violence. *Family Relations*, 36(3), 270-275.
- Gelles, R. J., ve Straus, M. A. (1988). *Intimate violence: The causes and consequences of abuse in the American family*. New York, NY: Simon ve Schuster.

- Giles-Sims, J. (1983). *Wife battering: A systems theory approach*. New York, NY: Guilford Press.
- Gilligan, C. (1982). *In a different voice: Psychological theory and women's development*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Goode, W. J. (1971). Force and violence in the family. *Journal of Marriage and the Family*, 624-636.
- Gottman, J. M., ve Levenson, R. W. (1988). The social psychophysiology of marriage.
- Holtzworth-Munroe, A. ve Stuart, G. L. (1994). Typologies of male batterers: three subtypes and the differences among them. *Psychological Bulletin*, 116(3), 476.
- Feldman, C. M., & Ridley, C. A. (2000). The role of conflict-based communication responses and outcomes in male domestic violence toward female partners. *Journal of Social and Personal Relationships*, 17(4-5), 552-573.
- Hyde, J. S., Mezulis, A. H., ve Abramson, L. Y. (2008). The ABCs of depression: integrating affective, biological, and cognitive models to explain the emergence of the gender difference in depression. *Psychological review*, 115(2), 291.
- Johnson, M. P. (2010). *A typology of domestic violence: Intimate terrorism, violent resistance, and situational couple violence*. Upne.
- Kendler, K. S., Thornton, L. M., ve Prescott, C. A. (2001). Gender differences in the rates of exposure to stressful life events and sensitivity to their depressogenic effects. *American Journal of Psychiatry*, 158(4), 587-593.
- Kiecolt-Glaser, J. K., Newton, T., Cacioppo, J. T., MacCallum, R. C., Glaser, R., ve Malarkey, W. B. (1996). Marital conflict and endocrine function: Are men really more physiologically affected than women?. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 64(2), 324.
- Klinetob, N., A., ve Smith, D., A. (1996). Demand-Withdraw Communication in Marital Interaction: Tests of Interspousal Contingency and Gender Role Hypotheses. *Journal of Marriage and Family*, Vol, 4(58), 945-957
- Kring, A., M., Johnson, S., L. (2017). *Abnormal Psychology*, Hoboken, NJ: J. Wiley.
- Lehrer, J. A., Buka, S., Gortmaker, S., ve Shrier, L. A. (2006). Depressive symptomatology as a predictor of exposure to intimate partner violence among US female adolescents and young adults. *Archives of pediatrics ve adolescent medicine*, 160(3), 270-276.
- Le Poire, B. A. (2006). *Family communication: Nurturing and control in a changing world*. Sage.
- Lynch, T. R., ve Fruzzetti, A. E. (1997). An interpersonal model to predict depressive severity in women following the birth of a child. *Unpublished manuscript, Duke University Medical Center*.

- Malarkey, W. B., Glaser, R., Kiecolt-Glaser, J. K., ve Marucha, P. T. (2001). Behavior: the endocrine-immune interface and health outcomes. *Advances in Psychosomatic Medicine*, 22, 104-115.
- Malkoç, B. (2001). *The relationship between communication patterns and marital adjustment* (Doctoral dissertation).
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396.
- Nightingale, H., ve Morrisette, P. (1993). Dating violence: attitudes, myths and preventive programs. *Social Work in Education*, 15(4), 225-233.
- Napier, A. Y. (1978). The rejection-intrusion pattern: A central family dynamic. *Journal of marital and family therapy*, 4(1), 5-12.
- Noller, P. (1980). Misunderstandings in marital communication: A study of couples' nonverbal communication. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39(6), 1135.
- Noller, P., & Fitzpatrick, M. A. (1993). *Communication in family relationships*. Prentice-Hall.
- Okutan Karagöz, B. (2016). *Talep etme geri çekilme iletişim örüntüsü ve evlilik uyumu: bağlanma yaklaşımına dayalı bir çift modeli*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- O'Leary, K. D., Christian, J. L., ve Mendell, N. R. (1994). A closer look at the link between marital discord and depressive symptomatology. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 13(1), 33-41.
- Özaydın, N., Üner, O., ve Akın, A. (1998). Kadın ve Şiddet. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 3(4), 73-78.
- Papp, L. M., Kouros, C. D., ve Cummings, E. M. (2009). Demand-Withdraw Patterns in Marital Conflict in the Home. *Personal Relationships*, 16(2), 285–300.
- Peplau, L. A., ve Gordon, S. L. (1985). Women and men in love: Gender differences in close heterosexual relationships. *Women, gender, and social psychology*, 257-291.
- Rehman, U. S., ve Holtzworth-Munroe, A. (2006). A cross-cultural analysis of the demand-withdraw marital interaction: Observing couples from a developing country. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 74(4), 755-766.
- Riggs, D. S. ve O'Leary, K. D. (1996). Aggression between heterosexual dating partners an examination of a causal model of courtship aggression. *Journal of Interpersonal Violence*, 11(4), 519-540.
- Straus, M. A. (2008). Dominance and symmetry in partner violence by male and female university students in 32 nations. *Children and youth services review*,

30(3), 252-275.

- Surtees, P. G., Wainwright, N., Luben, R. N., Wareham, N. J., Bingham, S. A., ve Khaw, K. (2008). *Psychological distress, major depressive disorder, and risk of stroke. Neurology, 70(10), 788-794.*
- Terzioğlu, F., Gonenç, İ. M., Özdemir, F., Güvenç, G., Kök, G., Sezer Yılmaz, N., ve Hiçyılmaz Demirtaş, B. (2016). Flört Şiddeti Tutum Ölçeği Geçerlilik ve Güvenirlilik Flört Çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 19(4), 225-232.*
- Tezvaran, Z., Akan, H., ve İzbrak, G. (2010). Birinci basamak sağlık hizmetinde depresyon yönetimi. *Turkish Family Physician, 1(3), 1-7.*
- Uebelacker, L. A., Courtnage, E. S., ve Whisman, M. A. (2003). Correlates of depression and marital dissatisfaction: Perceptions of marital communication style. *Journal of Social and Personal Relationships, 20(6), 757-769.*
- Weiss, R. L., ve Summers, K. J. (1983). Marital interaction coding system-III. *Marriage and family assessment, 85-115.*
- World Health Organization. (2013). Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence. World Health Organization.

EK 3. BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Sayın Katılımcılar,

Flört istismarı ve depresyon arasındaki ilişkide talep etme geri çekilme iletişim örüntüsünün rolünü ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Anabilim Dalı tarafından yapılmaktadır. Araştırmanın adı “Flört Şiddet Tutumu ve Depresyon Düzeyinin Talep Etme Geri Çekilme İletişim Örüntüsü Üzerindeki Yordayıcı Etkisi”dir. Talep etme geri çekilme iletişim örüntüsü, flört şiddet tutumu ve depresyon arasındaki ilişkilerin çift terapisi alanında klinik uygulamaya katkı sağlayabileceği öngörülmektedir. Sizin yanıtlarınızdan elde edilecek sonuçlarla talep etme geri çekilme iletişim örüntüsünün flört istismarı ve depresyon ilişkisindeki rolü değerlendirilecektir. Bu nedenle soruların tümüne içtenlikle cevap vermeniz büyük önem taşımaktadır.

Araştırmaya katılmanız gönüllülük esasına dayalıdır. Uygulamada sizden kimlik bilgileriniz istenmeyecektir. Sizden elde edilen bilgiler gizli kalacak ve diğer katılımcılardan elde edilen bilgilerle toplu halde değerlendirilecektir. Bu çalışmaya katılarak bilimsel bir araştırmaya katkı sağlamış olacaksınız.

Uygulamaya katılmamayı tercih edebilirsiniz veya çalışma esnasında istemezseniz herhangi bir neden belirtmeksizin çekilebilirsiniz.

Çalışma ile ilgili herhangi bir sorunuz olduğunda aşağıdaki kişiler ile iletişim kurabilirsiniz:

Araştırmacı Bilgileri:

Kardelen Dudular

Adres: Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

Telefon: (05383103752)

E-Posta: kardelen_dudular@hacettepe.edu.tr

Sorumlu Araştırmacı Bilgileri:

Doç. Dr. Sait Uluç

Adres: Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü / Beytepe Kampüsü

Telefon: (0312) 2978332

E-Posta: psysait@hacettepe.edu.tr

Çalışmaya katılmayı kabul ediyorsanız aşağıdaki kutucuğu X ile işaretleyiniz ve devam ediniz.

Kabul ediyorum

EK 4. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

1. Yaşınız:.....

2. Cinsiyetiniz: () Kadın () Erkek

3. Devam etmekte olduğunuz;

Bölüm:

Sınıf:

4. Anneniz () Hayatta () Hayatta değil

5. Babanız () Hayatta () Hayatta değil

6. Anne ve babanız () Birlikte () Ayrı *Ayrı ise ne kadar süredir:.....

7. Kaç kardeşiniz var?:.....

8. Anne ve babanızla birlikte mi yaşıyorsunuz? () Evet () Hayır

*Cevabınız hayırsa kimlerle ve nerede yaşıyorsunuz?:.....

9. Ailenizin aylık ortalama geliri:

10. Bugüne kadar en uzun yaşadığınız yer:

11. Annenizin eğitim durumu nedir?

Okur-yazar değil	Okur-yazar	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite/ yüksek okul
()	()	()	()	()	()

12. Babanızın eğitim durumu nedir?

Okur-yazar değil	Okur-yazar	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite/ yüksek okul
()	()	()	()	()	()

13. Eşinizin (romantik arkadaşınızın) eğitim durumu nedir?

Okur-yazar değil	Okur-yazar	İlkokul mezunu	Ortaokul mezunu	Lise mezunu	Üniversite/ yüksek okul
()	()	()	()	()	()

Eşinizin (romantik arkadaşınızın) yaşı:

Süregiden romantik bir ilişkiniz var mı? () Evet () Hayır

* Yanıtınız evet ise ne kadar süredir devam etmekte olduğunu belirtiniz:.....

Daha önce herhangi bir psikiyatrik tanı aldınız mı? () Evet () Hayır

*Cevabınız evet ise belirtiniz:.....

EK 5. BECK DEPRESYON ENVANTERİ

BDE

Aşağıda, kişilerin ruh durumlarını ifade ederken kullandıkları bazı cümleler verilmiştir. Her madde bir çeşit ruh durumunu anlatmaktadır. Her maddede o ruh durumunun derecesini belirleyen 4 seçenek vardır. Lütfen bu seçenekleri dikkatle okuyunuz. Son bir hafta içindeki (şu an dahil) kendi ruh durumunuzu göz önünde bulundurarak, size en uygun olan ifadeyi bulunuz. Daha sonra, o maddenin yanındaki harfin üzerine (X) işareti koyunuz.

- 1) a. Kendimi üzgün hissetmiyorum
b. Kendimi üzgün hissediyorum
c. Her zaman için üzgünüm ve kendimi bu duygudan kurtaramıyorum
d. Öylesine üzgün ve mutsuzum ki dayanamıyorum
- 2) a. Gelecekte umutsuz değilim
b. Gelecek konusunda umutsuzum
c. Gelecekte beklediğim hiç bir şey yok
d. Benim için bir gelecek olmadığı gibi bu durum değişmeyecek
- 3) a. Kendimi başarısız görmüyorum
b. Herkesten daha fazla başarısızlıklarım oldu sayılır
c. Geriye dönüp baktığımda, pek çok başarısızlığımın olduğunu görüyorum
d. Kendimi bir insan olarak tümüyle başarısız görüyorum
- 4) a. Her şeyden eskisi kadar doyum (zevk) alabiliyorum
b. Her şeyden eskisi kadar doyum alamıyorum
c. Artık hiçbir şeyden gerçek bir doyum alamıyorum
d. Bana doyum veren hiçbir şey yok. Her şey çok sıkıcı

- 5) a. Kendimi suçlu hissetmiyorum
b. Arada bir kendimi suçlu hissettiğim oluyor
c. Kendimi çoğunlukla suçlu hissediyorum
d. Kendimi her an için suçlu hissediyorum
- 6) a. Cezalandırılıyormuşum gibi duygular içinde değilim
b. Sanki bazı şeyler için cezalandırılabilirmişim gibi duygular içindeyim
c. Cezalandırılacakmışım gibi duygular yaşıyorum
d. Bazı şeyler için cezalandırılıyorum
- 7) a. Kendimi hayal kırıklığına uğratmadım
b. Kendimi hayal kırıklığına uğrattım
c. Kendimden hiç hoşlanmıyorum
d. Kendimden nefret ediyorum
- 8) a. Kendimi diğer insanlardan daha kötü durumda görmüyorum
b. Kendimi zayıflıklarım ve hatalarım için eleştiriyorum
c. Kendimi hatalarım için her zaman suçluyorum
d. Her kötü olayda kendimi suçluyorum
- 9) a. Kendimi öldürmek gibi düşüncelerim yok
b. Bazen kendimi öldürmeyi düşünüyorum ama böyle bir şey yapamam
c. Kendimi öldürebilmeyi çok isterdim
d. Eğer bir fırsatını bulursam kendimi öldürürüm
- 10) a. Herkesten daha fazla ağladığımı sanmıyorum
b. Eskişine göre şimdilerde daha çok ağlıyorum
c. Şimdilerde her an ağlıyorum
d. Eskiden ağlayabilirdim. Şimdilerde istesem de ağlayamıyorum

- 11) a. Eskisine göre daha sınırlı veya tedirgin sayılmam
b. Her zamankinden biraz daha fazla tedirginim
c. Çoğu zaman sınırlı ve tedirginim
d. Şimdilerde her an için tedirgin ve sınırlıyım

- 12) a. Diğer insanlara karşı ilgimi kaybetmedim
b. Eskisine göre insanlarla daha az ilgiliyim
c. Diğer insanlara karşı ilgimin çoğunu kaybettim
d. Diğer insanlara karşı hiç ilgim kalmadı

- 13) a. Eskisi gibi rahat ve kolay kararlar verebiliyorum
b. Eskisine kıyasla şimdilerde karar vermeyi daha çok erteliyorum
c. Eskisine göre karar vermekte oldukça güçlük çekiyorum
d. Artık hiç karar veremiyorum

- 14) a. Eskisinden daha kötü bir dış görünüşüm olduğunu sanmıyorum
b. Sanki yaşlanmış ve çekiciliğimi kaybetmişim gibi düşünüyor ve üzülüyorum
c. Dış görünüşümde artık değiştirilmesi mümkün olmayan ve beni çirkinleştiren değişiklikler olduğunu hissediyorum
d. Çok çirkin olduğumu düşünüyorum

- 15) a. Eskisi kadar iyi çalışabiliyorum
b. Bir işe başlayabilmek için eskisine göre daha çok çaba harcıyorum
c. Ne olursa olsun, yapabilmek için kendimi çok zorluyorum
d. Artık hiç çalışamıyorum

- 16) a. Eskisi kadar kolay ve rahat uyuyabiliyorum
b. Şimdilerde eskisi kadar kolay ve rahat uyuyamıyorum
c. Eskisine göre bir veya iki saat erken uyanıyor, tekrar uyumakta güçlük çekiyorum
d. Eskisine göre çok erken uyanıyor ve tekrar uyuyamıyorum

- 17) a. Eskisine göre daha çabuk yorulduğumu sanmıyorum
b. Eskisinden daha çabuk ve kolay yoruluyorum
c. Şimdilerde neredeyse her şeyden, kolayca ve çabuk yoruluyorum
d. Artık hiçbir şey yapamayacak kadar yorgunum

- 18) a. İştahım eskisinden pek farklı değil
b. İştahım eskisi kadar iyi değil
c. Şimdilerde iştahım epey kötü
d. Artık hiç iştahım yok

- 19) a. Son zamanlarda pek fazla kilo kaybettiğimi/aldığımı sanmıyorum
b. Son zamanlarda istemediğim halde iki buçuk kilodan fazla kaybettim/aldım
c. Son zamanlarda beş kilodan fazla kaybettim/aldım
d. Son zamanlarda yedi buçuk kilodan fazla kaybettim/aldım

- 20) a. Sağlığım beni pek endişelendirmiyor
b. Son zamanlarda ağrı, sızı, mide bozukluğu, kabızlık gibi sıkıntılarım var
c. Ağrı sızı gibi bu sıkıntılarım beni çok endişelendiriyor
d. Bu tür sıkıntılar beni öylesine endişelendiriyor ki başka bir şey düşünemiyorum

- 21) a. Son zamanlarda cinsel yaşantımda dikkatimi çeken bir şey yok
b. Eskisine göre cinsel konularla daha az ilgileniyorum
c. Şimdilerde cinsellikle pek ilgili değilim
d. Artık cinsellikle hiç bir ilgim kalma

EK 6. FLÖRT ŞİDDETİ TUTUM ÖLÇEĞİ

	Kesin Katılmıyor	Katılmıyor	Kararsız	Katılıyor	Kesin Katılıyor
1. Kız/erkek arkadaşlığında ilişkinin sürdürülmesi için, tehdit bir araç olarak kullanılabilir.					
2. Kız /erkek arkadaşlığında şiddet karşılıklı saygının olmadığı bir göstergesidir.					
3. Kız /erkek arkadaşlığında şiddet bazen uygulanabilir.					
4. Kız /erkek arkadaşlığında şiddetin olması ilişkiyi düzene sokar.					
5. Kız /erkek arkadaşlığında şiddetin olması normal karşılanmalıdır.					
6. Gerektiğinde erkekler, kız arkadaşına vurabilir.					
7. Gerektiğinde kızlar, erkek arkadaşına vurabilir.					
8. Fiziksel şiddet (tokat, tekme, vurma vb.) uygulayan erkek daha çekicidir.					
9. Kız/erkek arkadaşlığında namus ve ahlak kurallarına uyulmaması fiziksel şiddet nedeni olabilir.					

10. Kız/erkek arkadaşların birbirlerine küçük çaplı vurmaları kabul edilebilir.					
11. Erkekler, kız arkadaşının hoşuna gitmesi için davranışlarını değiştirmelidir.					
12. Kızlar, erkek arkadaşının her istediğini yapmalıdır.					
13. Erkekler, kız arkadaşının her istediğini yapmalıdır					
14. Topluluk içerisinde kızlar yerine erkek konuşmalıdır.					
15. Gerçek sevgi kız/erkek arkadaşının her istediğini yerine getirmeyi gerektirir.					
16. Kızlar ağlayarak erkek arkadaşına her istediğini yaptırabilir.					
17. Kız/erkek arkadaş birbirlerinin para harcamasına karışamaz.					
18. Erkekler, kız arkadaşının kazandığı parayı kontrol etmelidir.					
19. Kızlar, erkek arkadaşının kazandığı parayı kontrol etmelidir.					
20. Kız/erkek arkadaşlar birbirlerinin banka kartlarının şifrelerini bilmelidirler.					
21. Kızlar, erkek arkadaşının uygun gördüğü şekilde para harcamalıdır.					
22. Kızların daha önceden cinsel deneyimi varsa, erkek onu cinsel ilişkiye zorlayabilir.					
23. Erkekler, kız arkadaşlarını cinsel					

zorlamada bulunmamalıdır.					
24. Kızlar, erkek arkadaşlarını cinsel zorlamada bulunmamalıdır.					
25. Erkeğin, kız arkadaşını okşama öpme gibi cinsel davranışlarda bulunurken onun onayını almasına gerek yoktur.					
26. Erkekler kız arkadaşlarını cinsel yakınlaşmaya zorlayabilir.					
27. Kız/erkek arkadaşlığında cinsel zorlama olmamalıdır.					
28. Flört döneminde cinsel eylem yalnızca erkeklerin hakkı olabilir.					

1-5 maddeler : Genel Şiddet Alt Boyutu

6-10 maddeler : Fiziksel Şiddet Alt Boyutu

11-16 maddeler: Duygusal Şiddet Alt Boyutu

17-21 maddeler: Ekonomik Şiddet Alt boyutu

22-28 maddeler: Cinsel Şiddet Alt Boyutu

EK 7. İLETİŞİM ŞEKİLLERİ ÖLÇEĞİ (ERKEK FORMU)

AÇIKLAMA: Aşağıda sizin ve eşinizin ilişkinizde karşılaştığınız sorunlarla nasıl baş ettiğinizi ölçen sorular yer almaktadır. Her maddeyi okuduktan sonra o maddede belirtilen durumun kendiniz ve eşiniz için uygunluğunu düşününüz ve 1 (= hiç uymuyor)'den 9 (= çok uyuyor)'a kadar sıralanan puanlar üzerinde size en uygun görünen puanı işaretleyiniz.

A. İLİŞKİYLE İLGİLİ BİR SORUN ORTAYA ÇIKTIĞINDA;

	HİÇ UYMUYOR					ÇOK UYUYOR			
1. Her ikimiz de sorunu tartışmaktan kaçınıyoruz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2. Her ikimiz de sorunu tartışmaya çalışıyoruz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3. Ben tartışmayı başlatmaya çalışırken, eşim tartışmaktan kaçınır.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim tartışmayı başlatmaya çalışırken, ben tartışmaktan kaçınıyorum.	1	2	3	4	5	6	7	8	9

B. İLİŞKİYLE İLGİLİ BİR SORUNU TARTIŞIRKEN;

	HİÇ UYMUYOR					ÇOK UYUYOR			
1. Her ikimiz de birbirimizi suçlar ve eleştiririz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2. Her ikimizde duygularımızı birbirimize ifade ederiz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3. Her ikimizde birbirimizi olumsuz sonuçlarla tehdit ederiz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4. Her ikimizde mümkün olan çözüm ve anlaşma yollarını ararız.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5. Ben ısrarla kusur bulup üstelerken ve isteklerde bulunurken eşim karşılık vermez, sessizleşir veya konuyu daha fazla tartışmayı reddeder.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim ısrarla kusur bulup üstelerken ve isteklerde bulunurken ben karşılık vermem, sessizleşirim veya konuyu daha fazla tartışmayı reddederim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
6. Ben eşimi eleştirirken, eşim kendini savunur.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim beni eleştirirken, ben kendimi savunurum.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
7. Ben eşime bir konuda baskı yaparken, eşim buna direnir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim bana bir konuda baskı yaparken, ben buna karşı direnirim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9

8. Ben duygularımı ifade ederken, eşim mantıklı yaklaşır, sebepler gösterir, çözümler ileri sürer.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim duygularımı ifade ederken, ben mantıklı yaklaşır, sebepler gösterir, çözümler ileri sürerim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
9. Ben tehdit ederken, eşim susar ve /veya geri çekilir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim tehdit ederken, ben susar ve/veya geri çekilirim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
10. Ben eşime kötü sözler söyler ve/veya hakaretler ederim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim bana kötü sözler söyler ve/veya hakaretler eder.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
11. Ben eşimi iter, ona vurur ve/veya tekme atarım.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim beni iter, bana vurur ve/veya tekme atar.	1	2	3	4	5	6	7	8	9

C. İLİŞKİYLE İLGİLİ BİR SORUNU TARTIŞTIKTAN SONRA;

	HİÇ UYMUYOR					ÇOK UYUYOR				
1. Her ikimiz de birbirimizin sorunla ilgili düşüncelerini anlamış oluruz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
2. Tartışmadan sonra her ikimiz de kendi köşelerimize çekiliriz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
3. Her ikimizde sorunun çözüldüğünü düşünürüz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
4. Her ikimiz de tartışmadan sonra pes etmeyiz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
5. Tartışmadan sonra her ikimiz de birbirimize özellikle iyi davranmaya çalışırız.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
6. Ben söylediğim veya yaptığımdan suçluluk duyarken, eşim kendini incitilmiş hisseder.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Eşim söylediği veya yaptığından suçluluk duyarken, ben kendimi incitilmiş hissederim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
7. Ben her şey normale dönmüş gibi davranmaya çalışırken, eşim uzak durur.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Eşim her şey normale dönmüş gibi davranmaya çalışırken, ben uzak dururum.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
8. Ben eşimi söz vermesi ve/veya bir daha yapmaması için söz vermeye zorlarken, eşim buna direnir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Eşim beni özür dilemek ve/veya bir daha yapmamam için söz vermeye zorlarken, ben buna direnirim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
9. Ben başkalarından (anne-baba, arkadaş veya çocuklarımdan) destek ararım.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Eşim başkalarından (anne-baba, arkadaş veya çocuklarından) destek arar.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	

EK 8. İLETİŞİM ŞEKİLLERİ ÖLÇEĞİ (KADIN FORMU)

AÇIKLAMA: Aşağıda sizin ve eşinizin ilişkinizde karşılaştığınız sorunlarla nasıl baş ettiğinizi ölçen sorular yer almaktadır. Her maddeyi okuduktan sonra o maddede belirtilen durumun kendiniz ve eşiniz için uygunluğunu düşününüz ve 1 (= hiç uymuyor)'den 9 (= çok uyuyor)'a kadar sıralanan puanlar üzerinde size en uygun görünen puanı işaretleyiniz.

A. İLİŞKİYLE İLGİLİ BİR SORUN ORTAYA ÇIKTIĞINDA;

	HİÇ UYMUYOR					ÇOK UYUYOR			
1. Her ikimiz de sorunu tartışmaktan kaçınıyoruz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2. Her ikimiz de sorunu tartışmaya çalışıyoruz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3. Ben tartışmayı başlatmaya çalışırken, eşim tartışmaktan kaçınır.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim tartışmayı başlatmaya çalışırken, ben tartışmaktan kaçınıyorum.	1	2	3	4	5	6	7	8	9

B. İLİŞKİYLE İLGİLİ BİR SORUNU TARTIŞIRKEN;

	HİÇ UYMUYOR					ÇOK UYUYOR			
1. Her ikimiz de birbirimizi suçlar ve eleştiririz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2. Her ikimizde duygularımızı birbirimize ifade ederiz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3. Her ikimizde birbirimizi olumsuz sonuçlarla tehdit ederiz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4. Her ikimizde mümkün olan çözüm ve anlaşma yollarını ararız.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5. Ben ısrarla kusur bulup üstelerken ve isteklerde bulunurken eşim karşılık vermez, sessizleşir veya konuyu daha fazla tartışmayı reddeder.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim ısrarla kusur bulup üstelerken ve isteklerde bulunurken ben karşılık vermem, sessizleşirim veya konuyu daha fazla tartışmayı reddederim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
6. Ben eşimi eleştirirken, eşim kendini savunur.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim beni eleştirirken, ben kendimi savunurum.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
7. Ben eşime bir konuda baskı yaparken, eşim buna direnir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim bana bir konuda baskı yaparken, ben buna karşı direnirim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9

8. Ben duygularımı ifade ederken, eşim mantıklı yaklaşp, sebepler gösterir, çözümler ileri sürer.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim duygularımı ifade ederken, ben mantıklı yaklaşp, sebepler gösterir, çözümler ileri sürerim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
9. Ben tehdit ederken, eşim susar ve /veya geri çekilir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim tehdit ederken, ben susar ve/veya geri çekilirim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
10. Ben eşime kötü sözler söyler ve/veya hakaretler ederim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim bana kötü sözler söyler ve/veya hakaretler eder.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
11. Ben eşimi iter, ona vurur ve/veya tekme atarım.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim beni iter, bana vurur ve/veya tekme atar.	1	2	3	4	5	6	7	8	9

C. İLİŞKİYLE İLGİLİ BİR SORUNU TARTIŞTIKTAN SONRA;

	HİÇ UYMUYOR					ÇOK UYUYOR			
1. Her ikimiz de birbirimizin sorunla ilgili düşüncelerini anlamış oluruz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2. Tartışmadan sonra her ikimiz de kendi köşelerimize çekiliriz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3. Her ikimizde sorunun çözüldüğünü düşünürüz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4. Her ikimiz de tartışmadan sonra pes etmeyiz.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5. Tartışmadan sonra her ikimiz de birbirimize özellikle iyi davranmaya çalışırız.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
6. Ben söylediğim veya yaptığımdan suçluluk duyarken, eşim kendini incitilmiş hisseder.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim söylediği veya yaptığından suçluluk duyarken, ben kendimi incitilmiş hissederim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
7. Ben her şey normale dönmüş gibi davranmaya çalışırken, eşim uzak durur.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim her şey normale dönmüş gibi davranmaya çalışırken, ben uzak dururum.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
8. Ben eşimi söz vermesi ve/veya bir daha yapmaması için söz vermeye zorlarken, eşim buna direnir.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim beni özür dilemek ve/veya bir daha yapmamam için söz vermeye zorlarken, ben buna direnirim.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
9. Ben başkalarından (anne-baba, arkadaş veya çocuklarımdan) destek ararım.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Eşim başkalarından (anne-baba, arkadaş veya çocuklarımdan) destek arar.	1	2	3	4	5	6	7	8	9

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı :Kardelen Dudular

Doğum Yeri ve Tarihi :05.02.1991, İstanbul

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :Koç Üniversitesi Yüksek başarı bursu, Psikoloji 2009-2015

Koç Üniversitesi, Yüksek başarı bursu, Sosyoloji 2009-2015

Yüksek Lisans Öğrenimi : Hacettepe Üniversitesi, Klinik Psikoloji 2017-2021

Bildiği Yabancı Diller :İngilizce (İleri Düzey), İtalyanca (Orta Düzey)
İspanyolca (Orta Düzey)

İş Deneyimi

Stajlar : Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi 2016-2017

Koç Holding İnsan Kaynakları Departmanı 2015-2016

Tuvana Okuma İstekli Çocuk Eğitim Vakfı (TOÇEV) 2014- 015

Çalıştığı Kurumlar : Özel Alanya Şifa Tıp Merkezi 2021-

Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu 2016-2017

İletişim

E-Posta Adresi :kardelendudular@gmail.com

kdudular@ku.edu.tr